

آشنایی با انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی

علیرضا ناصری مالوانی^۱

اتحادیه‌ها، انجمن‌ها، دفاتر، سازمان‌ها، شوراها، فدراسیون‌ها، کانون‌ها، کمیته‌ها، کنفرانس‌ها، گروه‌ها و مراکز کتابداری و اطلاع‌رسانی نقش مهم و بسزایی در پیشبرد و توسعه این علم و دانش دارند. و از طرفی نیز حیطه و حوزه کار این انجمن‌ها، اتحادیه‌ها و... متغیر و همچنین از لحاظ جغرافیایی فعالیت آنها به صورت بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای، ایالتی و محلی متفاوت است. این انجمن‌ها و دفاتر و دیگر گروه‌ها در این راستا با گرد هم آوردن کتابداران و نظریه‌پردازان در این علم باعث مبادله اندیشه‌ها و یافته‌ها و تازه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌شوند. و همچنین آنها با ایجاد کنفرانس‌ها، سمینارها، مجالس مذاکره، کارگاه‌ها، نشریات که از جمله فعالیت آنها است جایگاه گفتگو و بحث را فراهم می‌آورند و با ابراز مسائل و مشکلات و راه‌های حل باعث تحول در این علم و پیشرفت کتابخانه و مراکز اطلاع‌رسانی می‌شوند و همچنین با فرار گرفتن پژوهش‌پژوهشگران در دست‌رأس همه و ایجاد همکاری با سازمان‌های دیگر و ایجاد همکاری بین کتابخانه‌ها و کتابداران و ایجاد فرصت دسترسی به اطلاعات و پژوهشی کتابداری و تازه‌های این علم باعث همکاری و ارتقاء سطح دانش کتابداران می‌گردند در همین راستا یکی از مسائل مهم هر علم و دانش بخصوص رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی شناخت این چنین انجمن‌ها و گروه‌ها می‌باشد که با توجه به این اهداف تعدادی از این گونه گروه‌ها در ذیل معرفی شده‌اند که هر چند قدمی کوتاه در زمینه اهداف بالا را دنبال می‌کنند.

۱- اتحادیه حق مؤلف برن

Berne Copyright Union

قرارداد بین‌المللی برای پشتیبانی از آثار ادبی و هنری
Convention for Protection of Literary and Artistic Works
International که به «قرارداد برن» (Berne Convention) معروف است در کنفرانس بین‌المللی که در سال ۱۸۸۶ در برن برگزار شد منعقد گردید. «قرارداد برن» ابتدا در ۹ سپتامبر ۱۸۸۶ به امضا رسید و در ۴ مه ۱۸۹۶ در پاریس تکمیل شد. سپس به نوبت در ۱۳ نوامبر ۱۹۰۸ در برلین، در ۲۰ مارس ۱۹۱۴ در برن، در ۲ ژوئن ۱۹۲۸ در رم، در ۲۶ ژوئن ۱۹۴۸ در بروکسل، ۱۴ ژوئیه ۱۹۶۷ در استکهلم، و در ۲۴ ژوئیه ۱۹۷۱ در پاریس مورد تجدیدنظر قرار گرفت. انگلستان از دسامبر ۱۸۸۷ در اتحادیه بوده است ولی آمریکا هر چند تابع قرارداد

«حق مؤلف بین‌المللی» است ولی به دلیل قوانین محلی نتوانسته در این اتحادیه شرکت کند. پشتیبانی «قرارداد برن» برای آثار چاپ شده یا چاپ نشده نویسنده‌گانی است که ملیت یکی از ممالک عضو اتحادیه را داشته باشند و همچنین برای نویسنده‌گانی که ملیت ممالک عضو را ندارند ولی کارشان برای اولین بار در یکی از ممالک عضو یا همزمان در یکی از کشورهای عضو و کشور غیر عضو منتشر می‌شود. مدت پشتیبانی «قرارداد برن» بر مبنای «قانون پاریس» در طول حیات نویسنده و ۵۰ سال بعد از مرگ اوست. ایران جزء ممالک عضو نیست.

۱- کتابدار کتابخانه امام‌خمینی

۲- اتحادیه خدمات مشاوره‌ای خوانندگان

Reader's Advisory Service, Inc. (RAS)

در سال ۱۹۷۳ شرکتی به نام «اتحادیه خدمات مشاوره‌ای خوانندگان» به وسیله انجمن بین‌المللی علوم (International Inc Science Associates) و پشتیبانی ۱۵۰ کتابخانه و مرکز اسناد آمریکایی و کانادایی پایه‌گذاری شد. کار این اتحادیه عبارتست از: جمع‌آوری و اشاعه کتابنامه‌های موضوعی خاص، صورت کتاب‌های خواندنی با گزارمان، راهنماهای کتب خاص و فهرست کتبی که به وسیله کتابخانه‌های معتبر دانشگاهی، تخصصی، عمومی و دولتی منتشر شده است. این اتحادیه خبرنامه‌ای به نام RAS News - Letter منتشر می‌کند. این خبرنامه ماهنامه است بودجه آن توسط کسانی که عضو آن هستند تأمین می‌شود.

این مؤسسه که با نام مخفف آن «آفتر» (Association Francaise de Normalisation) مشهور است در سال ۱۹۲۶ تأسیس شد و در واقع همتای مؤسسه استاندارد بریتانیا است. هدف آن تمرکز بخشیدن و هماهنگی امور پژوهشی و مطالعات مربوط به استانداردسازی در تمام مقوله‌ها است. همچنین مقوله‌ها و موضوع‌های مربوط به کتاب و کتابداری را نیز استاندارد می‌کند. این مؤسسه به عنوان نماینده رسمی کشور در سازمان بین‌المللی استاندارد و نیز کمیته هماهنگ‌سازی استانداردهای اروپا (CEN European Committee for Coordination of Standards) شرکت می‌کند.

۳- اسلیب (انجمن کتابخانه‌های اختصاصی و مراکز اطلاعاتی انگلستان)

ASLIB (Association of Special Libraries and Information Bureaux)

انجمن کتابخانه‌های اختصاصی و مراکز اطلاعاتی انگلستان است که در سال ۱۹۲۶ در لندن تأسیس شد. هدف این انجمن تسهیل در هماهنگی و استفاده صحیح از منابع اطلاعاتی در تمام زمینه‌های صنعتی، تجاری، هنری و علوم است. انجمن دارای شعبه‌های محلی و گروه‌های موضوعی خاص است که هر یک اعضای مخصوص خود را دارند. ارائه خدمات اطلاع‌رسانی، تهیه فهرست مقالات علمی و فنی ترجمه شده به انگلیسی، جمع‌آوری آمار مترجمین، تشکیل کلاس‌های کارآموزی و کنفرانس‌ها و گردهمایی‌ها از وظایف این انجمن است. همچنین اسلیب عهده‌دار تحقیقاتی در زمینه مشکلات مدیریت اطلاعاتی و ارائه خدمات مشورتی و راهنمایی در این زمینه نیز می‌باشد. در سال ۱۹۴۹ انجمن کتابشناختی بین‌المللی بریتانیا (British Society of International Bibliography) در اسلیب ادغام شد. اسلیب اکنون در ۸۰ کشور عضو دارد.

۴- آفتر (انجمن استاندارد فرانسه)

انجمن آرشیویست‌های کانادا (Association of Canadian Archivists (ACA) در ژوئن ۱۹۷۵ تأسیس شد. اهداف آن از این قرار است:
الف - گسترش برنامه‌های فرهنگی در حرفه‌ای کردن علم آرشیو و افزایش آموزش عمومی برای محافظت و استفاده از اسناد.
ب - تدوین استانداردهای بالایی در مدیریت آرشیوها و تعریف مسؤلیت‌های حرفه‌ای.
ج - ارائه نیازهای حرفه‌ای آرشیویست‌ها به مسئولان دولتی و مأموران قانون‌گذاری.
د - همکاری با سازمان‌های منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی و حرفه‌های وابسته.
هـ - گسترش دانش عمومی در اهمیت دادن به آرشیو و آموزش اهداف سازمان‌های آرشیو در حفظ و نگهداری میراث فرهنگی و هویت ملی به افراد. اعضای آن را دانشجویان آرشیو، کارمندان سازمان‌های آرشیو و یا علاقه‌مند به رشته آرشیو تشکیل می‌دهند. همچنین سازمان‌هایی که علاقه‌مند به دریافت انتشارات انجمن به طور مرتب هستند و یا کمک مالی به آن می‌کنند نیز می‌توانند به عضویت این انجمن در آیند. بودجه آن با حق عضویت و آگهی در انتشاراتش تأمین می‌شود. مجلات Archivarيا را دوبرار در سال و Bulletin را سه ماه یکبار منتشر می‌کند.

۴- آفتر (انجمن استاندارد فرانسه) AFNOR

and Archives in Africa.

در سال ۱۹۶۰ تأسیس شد و تا سال ۱۹۶۷ به عنوان انجمن بین‌المللی برای گسترش کتابخانه‌ها در آفریقا شناخته می‌شد تا زمانی که نامش در جهت توسعه اهدافش تغییر نمود. اهداف آن از این فرار است: گسترش و به وجود آوردن خدمات آرشیو عمومی در کشورهای آفریقایی، سیستم کتابخانه‌های ملی، مراکز دبیزش و موزه‌ها. عضویت آن برای افراد آزاد است. در چهار کشور بخش‌های ملی دارد. این انجمن از انجمن گسترش کتابخانه‌های عمومی در آفریقا Association for the Development of Public Libraries in Africa که در سال ۱۹۵۷ تأسیس شده بود به وجود آمد.

۹- انجمن بین‌المللی خواندن

International Reading Association

در سال ۱۹۵۶ در ایالات متحده آمریکا تأسیس شد. هدف آن عبارتست از: مطالعه و بررسی مشکلات خواندن در تمام سطوح، گسترش و اعتلای شیوه‌های تحقیق در بهبود و اصلاح و معالجه مشکلات خواندن. این انجمن حدود ۶۰ هزار عضو از ۶۵ کشور دارد و نشریات زیر را منتشر می‌کند:
The Reading Teacher (۸ شماره در سال)
Journal of Reading (۸ شماره در سال)
Reading Research Quarterly
و بیست اثر سالانه دیگر.

۱۰- انجمن بین‌المللی دبیزشکاران و اطلاع‌رسانان

Association International des Documentalistes et Techniciens de l'Information (AID)

در سال ۱۹۶۲ در پاریس تأسیس شد و هدف آن ایجاد و گسترش رابطه نزدیک بین کلیه افرادی که با مسائل مربوط به دبیزش و اطلاع‌رسانی سروکار دارند و دفاع از منافع حرفه‌ای آنهاست. انجمن نشریات زیر را منتشر می‌کند:

AID News (ماهان) و AID Bulletin (فصلنامه)

نشانی:

75 Rue des saints - peres 15007 paris, france.

۶- انجمن اطلاع‌رسانی آمریکا

American Society for Information Science (ASIS)

در سال ۱۹۳۷ تأسیس شد. از اهداف آن بحث و تبادل نظر و تجزیه و تحلیل انتقادی انتشارات، تحقیقات و گسترش مطالب مربوط به ارتباطات و ضبط اطلاعات اختصاصی را می‌توان نام برد. تا ۱۹۶۷ به نام مؤسسه دکوماناسیون آمریکا American Documentation Institute (ADI) شناخته می‌شود. هدف این انجمن غیرانتفاعی گسترش اطلاع‌رسانی از طریق تحقیقات است. اعضای آن کارشناسان اطلاعات در تمام رشته‌های آماده‌سازی اطلاعاتی هستند.

۷- انجمن بین‌المللی آرشیوهای مواد شنیداری

International Association of Sound Archives (IASA)

در سال ۱۹۶۹ تأسیس شد. این انجمن به منزله یک واسطه برای تبادل اطلاعات در مورد حفظ و نگهداری، ذخیره‌سازی و فهرست‌نویسی مواد شنیداری عمل می‌کند. همچنین به مسائلی از قبیل: تاریخچه فرهنگ شفاهی، مصاحبه‌ها، ضبط صدا و مبادله مواد تکراری و پژوهش در زمینه‌های فوق می‌پردازد. عضویت در این انجمن برای افرادی که به مسائل مورد توجه این انجمن علاقه‌مند باشند آزاد است. نشست‌های سالانه این انجمن همزمان و همراه با اجلاس سالانه انجمن بین‌المللی کتابخانه‌های موسیقی تشکیل می‌شود. مجله Bulletin Phonographic توسط این انجمن (سه شماره در سال) منتشر می‌شود.

نشانی:

Documentation Centre, S.F.W.

Hengeveldstraat

29, Utrecht, Netherlands.

۸- انجمن بین‌المللی توسعه دبیزش، کتابخانه‌ها و آرشیوها در آفریقا

International Association for the Development of Documentation, Libraries

(RIMP) (1983)

انجمن دارای یک فصلنامه است که از سال ۱۹۵۴ تاکنون ادامه دارد و کلیه اخبار و پیشرفت‌های مربوط به چهار رپرتوار بالا و کنفرانس‌ها و جلسات و غیره در آن منعکس می‌شود. علاوه بر این دارای انتشارات معتبری در زمینه موسیقی است. این انجمن با سازمان‌های بسیاری از جمله ایفلا و یونسکو همکاری دارد و عضو آنها نیز هست.

نشانی:

C/O Swedish Music History Archive,
Strandvogen 82, 11527 stockholm, Sweden.

۱۳- انجمن بین‌المللی کتابخانه‌های دانشگاهی فنی

و مهندسی

International Association of Technological university Libraries (IATUL)

در ماه مه سال ۱۹۵۵ به منظور تشکیل محلی برای تبادل عقاید کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های تکنولوژی سراسر جهان تأسیس شد. در سپتامبر همان سال به عنوان یک بخش فرعی ایفلا شناخته شد و اکنون با قسمت «کتابخانه‌های علوم و تکنولوژی» ایفلا همکاری تنگاتنگ دارد. در سال ۱۹۹۰ رسماً به یونسکو پیوست. این انجمن چهار نوع عضو دارد: معمولی، ناظر، پایدار، بدون حق رأی. کتابخانه‌های دانشگاه‌ها و مدارس عالی به کسانی که در رشته علوم و تکنولوژی درجه دکتری می‌دهند جزء اعضای معمولی هستند. در عوض سازمان‌هایی نظیر کتابخانه‌های ملی، ادارات ثبت اختراع، کتابخانه‌های موزه‌های علوم که مجموعه تکنولوژی آنها ظرفیت تحقیقاتی داشته باشد می‌توانند به عنوان عضو ناظر به این انجمن بپیوندند. این انجمن در سال ۱۹۹۱ دارای ۱۹۸ عضو از ۴۱ کشور بوده است. هیأت رئیسه سالی دوبار تشکیل جلسه می‌دهد و نشست‌های عمومی دو سال یکبار است.

از سال ۱۹۹۲ این انجمن دو نشریه به نام‌های زیر منتشر می‌کند:

IATIL news, IATUL Proceedings. (فصلنامه)

نشانی: C/O Library Twente University (THT)

۱۱- انجمن بین‌المللی دوستداران کتاب

International Association of Bibliophiles

در سال ۱۹۶۳ تأسیس شد. هدف انجمن برگزاری گردهمایی‌های جهانی و سازمان‌دهی کنفرانس‌های بین‌المللی است که هر دو سال یکبار تشکیل می‌شود.
نشانی:

C/O Bibliotheque Nationale,
58 Rue de Richelieu,
75084 Paris, Cedex 02, France
tel: (331) 47038410

۱۲- انجمن بین‌المللی کتابخانه‌ها، آرشیوها و

دبیرشگاه‌های موسیقی

International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres (IAML)

این انجمن به فاصله کمی بعد از جنگ جهانی دوم به منظور اعتلا و همکاری جهانی در تمام زمینه‌های کتابداری موسیقی از جمله کتابشناسی، دبیرش، فهرست‌نویسی، امانت بین‌المللی، آموزش و تعلیم و ایجاد ابزار تحقیق به وجود آمد. دارای جلسات سالانه و اجلاس‌های بین‌المللی سه سال یکبار است. در سال ۱۹۹۱ این انجمن دارای ۱۸۵۰ عضو شخصی و سازمانی از ۴۰ کشور بود. انجمن توسط یک شورا اداره می‌شود. انجمن‌های ملی موسیقی می‌توانند نمایندگان خود را به اجلاس‌های شورا بفرستند. این انجمن سهم بسزایی در تأسیس و انتشار چهار رپرتوار در موسیقی‌شناسی بین‌المللی به شرح زیر داشته است:

1. Repertoire international de sources musicales

(RISM) (1952)

2. Repertoire international de literature musicale

(RILM) (1966)

3. Repertoire international d'iconographie musicale

(RIDIM) (1971)

4. Repertoire international de la presse musicale

۱۵- انجمن بین‌المللی کتابداران اسپرانتو

Internacia Esperanto - Asocio de Bibliotekistoj (IEAB)

انجمن بین‌المللی کتابداران اسپرانتو در سال ۱۹۷۲ با اهداف زیر به وجود آمد:

- ۱- تشویق در به کاربردن اسپرانتو در کارهای کتابخانه.
- ۲- تشکیل مجموعه‌های اسپرانتو در کتابخانه‌های بزرگ دنیا.
- ۳- بوجود آوردن بخش زبان اسپرانتو در انجمن‌ها و کتابخانه‌های ملی دنیا.
- ۴- تشویق در طرح کتابشناسی و تهیه کتابشناسی‌های اسپرانتو و ترجمه متون فنی مهم در رشته کتابداری به اسپرانتو.

۱۶- انجمن بین‌المللی کتابداران حقوقی

International Association of Law Libraries (IALL)

در سال ۱۹۵۹ در نیویورک تأسیس شد. هدف این انجمن ترویج همکاری غیرانتفاعی و برادرانه بین افراد، کتابخانه‌ها و سایر مؤسساتی است که با تهیه و تنظیم کتابشناسی مواد حقوقی سر و کار دارند. و نیز آسان‌سازی پژوهش و کاربرد مواد حقوقی در سراسر جهان. این انجمن وابسته به ایفلا و اف. آی. دی است و نشریه زیر را سه شماره در سال منتشر می‌کند:

International Journal of Law Libraries.

Formerly IALL Bulletin

نشانی: C/O Vanderbilt University Law Library.

Nashille, Tennessee 37203 U.S.A

۱۷- انجمن بین‌المللی کتابداران شرق‌شناس

International Association of Oriental Librarians (IAOL)

در سال ۱۹۶۷ تأسیس شد. هدف آن عبارت است از: گسترش و بهسازی روابط کتابداران و کتابخانه‌های شرق‌شناسی جهان، ایجاد مرکزی جهت بحث درباره

P.O. Box 217

Enshede. Netherlands

۱۴- انجمن بین‌المللی کتابخانه‌های شهرهای بزرگ (اینتامل)

International Association of Metropolitan City Libraries (INTAMEL)

در سال ۱۹۶۸ در لیورپول تأسیس شد. کلیه کتابخانه‌های عمومی شهرهایی که جمعیت آنها بیش از ۴۰۰ هزار نفر باشد می‌توانند به عضویت این انجمن در آیند. در نشست‌های عمومی اینتامل رؤسای این کتابخانه‌ها یا نمایندگان آنها شرکت می‌کنند. در سال ۱۹۷۶، اینتامل جزء یکی از میزگردهای ایفلا درآمد و اهداف زیر برای آن به تصویب رسید:

- اینتامل سکویی است برای ایجاد ارتباط‌های حرفه‌ای کتابداری و اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های شهرهایی که جمعیت آنها بیش از ۴۰۰ هزار نفر باشد.
- اینتامل میزگردی است وابسته به قسمت کتابخانه‌هایی که در خدمت عموم هستند.

- اینتامل دارای کنفرانس‌های سالانه است و توجه مخصوص به موارد زیر دارد: شبکه کتابخانه در شهرهای بزرگ؛ ساختمان کتابخانه؛ توسعه مجموعه‌های موضوعی در این کتابخانه‌ها؛ فهرستها، کامپیوتری کردن فهرست‌نویسی و امانت‌دهی؛ مشکلات خدمات به اقلیت‌های قومی؛ تحقیقات کتابداری در کتابخانه‌های شهرهای بزرگ؛ ایجاد و استفاده از خدمات اطلاع‌رسانی پیوسته. در سال ۱۹۹۱ این انجمن ۱۱۰ عضو از ۳۳ کشور داشته است. در اجلاس‌های سالانه ایفلا دارای برنامه‌ها و سخنرانی‌ها و کارگاه‌های مربوط به کتابخانه‌های شهری است و انتشاراتی چند نیز داشته است. رئیس این میزگرد هر سه سال یکبار با رأی اعضای آن عوض می‌شود.

نشانی:

Brooklyn Public Library,

Grand Army Plaza,

Brooklyn, New York 11238, U.S.A.

مدارس کشورهای در حال رشد» است.
نشانی:

Ken Haycock
Box 34069
Dep. 300 Seattle W.A. 98124-1069
U.S.A.
[http://www.rhi.hi.is/anney/las/htm/\[B\]](http://www.rhi.hi.is/anney/las/htm/[B])

مشکلات آنها، ایجاد و گسترش ارتباط بین‌المللی بین سازمانها و مؤسسه‌هایی که به کار پژوهش‌های شرق‌شناسی می‌پردازند.
انجمن وابسته به ایفلاست و نشریات زیر را منتشر می‌کند:
IAOL Newsletter (۲ شماره در سال) و
Proceedings of IAOL Conference (۳ شماره در سال)
نشانی: C/O University of Hawaii at Manoa
3/5 Moore Hall,
1890 East West Road, Honolulu Hawaii
96822, U.S.A.

۱۹- انجمن بین‌المللی کتابداران و دبیرشکاران

کشاورزی

International Association of Agricultural Librarians and Documentalists (IAALD)

در سال ۱۹۵۵ تأسیس شد. اصطلاح کشاورزی مباحثی چون جنگلداری، مهندسی کشاورزی علوم دامداری و دامپزشکی، ماهیگیری، غذا و تغذیه، و صنایع کشاورزی و غذایی را نیز دربر می‌گیرد. این انجمن در سال ۱۹۹۱ بیش از ۷۰۰ عضو از ۸۰ کشور داشته است. افراد و سازمان‌ها و انجمن‌های ملی کشاورزی می‌توانند عضو این انجمن باشند. از اهداف این انجمن تشویق کتابخانه‌های کشاورزی کشورها به همکاری همه‌جانبه، منجمله مبادله منابع است. کار مبادله به وسیله نظام AGLINET انجام می‌گیرد. این انجمن سهم بسزایی در ایجاد نظام اطلاع‌رسانی کشاورزی «اگریس» که توسط «فائو» حمایت می‌شود، دارد. ارکان این انجمن عبارتند از: اجلاس عمومی، کمیته اجرایی و دبیرخانه. اجلاس عمومی هر ۵ سال یکبار در یک کنگره بین‌المللی تشکیل جلسه می‌دهد و طی آن تصمیمات لازم اتخاذ و برنامه‌های آینده به تصویب می‌رسد. این انجمن همچنین دارای یک گروه کاری است برای آموزش و تعلیم تربیت نشریات انجمن که از هر دو ماه به رایگان برای اعضا ارسال می‌شوند که عبارت است از:

Quarterly Bulletin of The IAALD, 1956- IAALD News, 1980

انجمن دارای انتشارات گوناگون دیگری است که از اهم آنها باید به راهنمای جهانی کتابخانه‌ها و دبیرشگاهها اشاره کرد. انجمن با ایفلا و اف.آی.دی همکاری نزدیک دارد و عضو آنها می‌باشد.

۱۸- انجمن بین‌المللی کتابداران مدارس

International Association of School Librarianship (IASL)

این انجمن در سال ۱۹۷۱ در جامائیکا تأسیس شد. فکر آن از سال‌های ۱۹۶۰ توسط کتابداران کتابخانه‌های مدارس که در کنفرانس جهانی سازمان‌های مشاغل آموزشی (Wcopt) شرکت می‌کردند به وجود آمده بود. هدف و وظایف این انجمن عبارتست از:

- ۱- تشویق و ترغیب توسعه کتابخانه‌های مدارس در سراسر جهان.
  - ۲- اعتلای حرفه کتابداران آموزشگاهی.
  - ۳- اعتلای همکاری‌های بین‌المللی بین کتابخانه‌های مدارس و ترویج امانت بین‌المللی بین آنها.
  - ۴- اعتلای انتشارات مربوط به مواد کتابخانه‌ای مدارس.
  - ۵- ایجاد همکاری و هماهنگ‌سازی کنفرانسها و سایر فعالیت‌های فرهنگی در زمینه کتابداری مدارس.
- اکنون تعداد کثیری از کتابخانه‌ها و مراکز رسانه‌های مدارس سراسر جهان عضو این انجمن هستند. این انجمن نیز عضو ایفلاست و با قسمت «کتابخانه‌های مدارس» آن همکاری تنگاتنگ دارد. و نیز عضویت خود را در «کنفرانس جهانی سازمان‌های مشاغل آموزشی» (Wcopt) همچنان حفظ کرده است. تا به حال انتشارات بسیاری در مورد مراجع و متون مربوط به کتابخانه‌های مدارس منتشر کرده است. اجلاس‌های سالانه آنها ۵ روز به طول می‌انجامد. این انجمن همچنین مسؤل برنامه ۵۵۴ یونسکو در مورد «کتاب برای کتابخانه‌های

نشانی:

Ministry of Agriculture, Fisheries and Food,
Central Veterinary Laboratory,
New Haw, Weybridge
Surrey KT 153 NB, united Kingdom.

۲۳- انجمن کتابخانه‌های بین‌المللی

Association of International Libraries (AIL)

در سپتامبر سال ۱۹۶۳ در گردهمایی فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های کتابداری (ایفلا) در صوفیه (بلغارستان) به صورت بخشی از ایفلا تأسیس شد. هدف آن ایجاد همکاری بین کتابخانه‌های بین‌المللی است. اعضای آن از این قرارند: الف: افرادی که قادر به گسترش همکاری بین کتابخانه‌های بین‌المللی باشند. ب: کتابخانه‌های سازمان‌های بین‌المللی به خصوص کتابخانه‌های سازمان‌های دولتی. ج: دیگر کتابخانه‌هایی که کمیته اجرایی نقش آنان را بین‌المللی تشخیص دهد. بودجه آن از طریق حق عضویت تأمین می‌شود.

۲۰- انجمن بین‌المللی ناشران

International Publishers Association (IPA)

در سال ۱۹۶۴ تأسیس شد. هدف انجمن حمایت و دفاع از آزادی کامل ناشران در جهت نشر و توزیع عقاید و افکار، فراهم سازی امکانات همکاری‌های بین‌المللی مابین آنها، غلبه بر بیسوادی و کمبود کتاب و سایر مواد آموزشی است.

نشانی:

Avenue de Miremont 3, 1206 Geneva, Switzerland.

۲۴- انجمن کتابخانه‌های تحقیقاتی [آمریکا]

Association of Research Libraries (ARL)

در ۱۹۳۱ تأسیس شد و هدف آن گسترش و افزایش همکاری در تهیه منابع مفید برای مجموعه‌های کتابخانه‌های تحقیقاتی بود. عضویت آن برای سازمانها فقط با دعوت پذیرفته می‌شود. فعالیت انجمن بیشتر از طریق تعدادی کمیسیون انجام می‌گیرد. ARL Newsletter ۱/۹ تا ۱۰ شماره در سال و ARL Statistics را منتشر می‌کند.

۲۱- انجمن بین‌المللی ناشران علمی

International Association of Scholarly Publishers

در کنفرانس بین‌المللی انتشارات علمی که در سال ۱۹۷۲ در تورنتو تشکیل شد، این انجمن به منظور ایجاد همکاری ناشران دانشگاهی با ناشران علمی دیگر به وجود آمد، هدف انجمن تشویق به ایجاد کمک هزینه‌های تحصیلی و تحقیقاتی به منظور مبادله عقاید و نظریات در زمینه نشر علمی است. اداره مرکزی انجمن در نشر دانشگاهی تورنتو (Press Toronto Univ.) وابسته به دانشگاه تورنتو قرار دارد. گروه آسیایی آن در نشر دانشگاهی توکیو (University of Tokyo Press) است.

۲۵- انجمن کتابخانه‌های تخصصی و تعاونی

[آمریکا]

Association of Specialized and Cooperative Library Agencies (ASCLA)

بخشی از انجمن کتابداران آمریکا که در سال ۱۹۷۷ از ادغام انجمن کتابداران ایالتی (Association of State Library Agencies) و بخش خدمات کتابخانه‌های بهداشت و توانبخشی (Services Division Health and Rehabilitative Library) به وجود آمد. نشریه Interface را به صورت فصلنامه منتشر می‌کند.

۲۲- انجمن رؤسای کتابخانه‌های لندن

Association of London Chief Librarians (ALCL)

در اول آوریل سال ۱۹۶۵ زمانی که ناحیه‌های لندن بزرگ دوباره به رسمیت شناخته شد این انجمن به جای انجمن رؤسای کتابخانه‌های پایتخت به وجود آمد. در لندن در حال حاضر علاوه بر شهر لندن ۳۲ ناحیه وجود دارد.

۲۶- انجمن کتابخانه‌های تخصصی هند

آمد. هدف آن گسترش خدمات کتابخانه‌ای و استانداردهای حرفه برای کتابخانه‌های یهودیان است. پایگاهی است برای اشاعه اطلاعات و هدایت کتابخانه‌های یهود، تشویق برای به وجود آوردن کتابخانه‌های یهود، گسترش در افزایش مطالب کتابداری یهودیان، و تشویق عام مردم در زمینه کتابداری. انجمن نشریه Bulletin را دوبار در سال منتشر می‌کند.

۲۹- انجمن کتابداران [انگلیس] (ال. ای)

Library Association (LA)

انجمن حرفه‌ای کتابداران انگلیس وظایف زیر را به عهده دارد: آزمایش و تأیید کتابداران، تدوین قوانین حرفه‌ای کتابداری، کمک به اداره بهتر کتابخانه‌ها، تشویق و ترغیب مطالعات و تحقیقات مربوط به کتاب و گردآوری و اشاعه اطلاعات مربوط به کتابخانه‌ها. تأسیس این انجمن در ۱۵ اکتبر ۱۸۷۷ با نام انجمن کتابداران بریتانیای کبیر در اولین کنفرانس بین‌المللی کتابداران در بروکسل، اعلام شد. این انجمن در ابتدا مجله: American Library Journal را با حذف کلمه American به عنوان مجله رسمی خود برگزید. ولی در ۱۵ ژوئیه ۱۸۸۰ خود مجله Monthly Notes را نیز منتشر کرد. در دسامبر همان سال مجله رسمی خود را با نام The Library آغاز کرد. در ۳۰ ژانویه ۱۸۹۶ نام انجمن به Library Association تغییر یافت و در ۱۷ فوریه ۱۸۹۸ فرمان سلطنتی (Royal Charter) بدان اعطا شد. در ژانویه ۱۸۹۹ مجله Record The Library Association به عنوان نشریه رسمی انجمن منتشر شد که انتشار آن تاکنون ادامه دارد. انجمن را شورایی که توسط اعضاء انتخاب می‌شود اداره می‌کند. شعار انجمن این است: «اندیشه‌های انسانها اندوخته همگانی است». نشریات زیر توسط این انجمن منتشر می‌شود.

British Humanities Index (فصلنامه)؛

British Technology Index (ماهانه)؛

Journal of Librarianship (فصلنامه)؛

Library Association Record (ماهانه)؛

Proceedings of The Public Libraries Conference

(سالانه)؛

Radials Bulletin (سه بار در سال) [ال. ای].

Indian Association of Special Libraries (IASLIC)

در سال ۱۹۵۵ با اهداف زیر تأسیس شد:

تشویق و گسترش تهیه، سازماندهی و اشاعه اطلاعات و دانش؛ بهبود کیفی خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی و دبیزش؛ هماهنگ کردن فعالیت‌ها و پشتیبانی از همکاری‌های متقابل بین کتابخانه‌های تخصصی، سازمان‌های علمی، فنی و پژوهشی، مجامع دانشمندان، مؤسسات تجاری تأسیسات پژوهشی صنایع به انضمام مراکز اطلاعاتی و دبیزشی دیگر؛ ایجاد ارتباط با کتابخانه‌ها، دفاتر اطلاع‌رسانی، مراکز دبیزش، دانشمندان، پژوهشگران، متخصصان و سایر افراد ذینفع؛ بهبود کارایی فنی کارمندان کتابخانه‌های تخصصی و مراکز اطلاع‌رسانی و دبیزش و رسیدگی به امور رفاهی آنان، انجام وظایف مرکز پژوهش کتابداری تخصصی و فنون دبیزش؛ و نیز فعالیت در زمینه اطلاع‌رسانی در موضوع‌های علمی، فنی و رشته‌های دیگر. بولتن انجمن را نیز منتشر می‌کند به اضافه جزوات و گزارش‌های گاهگاهی علمی و فنی دیگر.

۲۷- انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی

[آمریکا]

Association of College and Research Libraries (ACRL)

از سال ۱۹۳۸ به عنوان بخشی از انجمن کتابداران آمریکا فعالیت دارد. در سال ۱۸۸۹ تأسیس شد و هدف آن گسترش و نمایاندن کتابخانه‌های آموزش عالی (و مؤسساتی که تحصیلات بعد از دوره دبیرستان را به عهده دارند)، کتابخانه‌های تحقیقاتی مستقل، و کتابخانه‌های اختصاصی می‌باشد. همچنین ۱۳ بخش دارد. از انتشارات آن Libraries and Research College است که ۱۷ شماره در سال، و News C ۱۱ شماره در سال منتشر می‌شوند.

۲۸- انجمن کتابخانه‌های یهودی

Association of Jewish Libraries (AJL)

یک انجمن آمریکایی است که در سال ۱۹۶۶ از ادغام انجمن کتابداران یهود و انجمن کتابخانه‌های یهودی به وجود

۳۰- انجمن کتابداران آفریقای شرقی

East African Library Association (EALA)

در سال ۱۹۵۶ به منظور تشویق و گسترش تأسیس کتابخانه‌ها، خدمات کتابداری کتاب و تولید کتاب در آفریقای شرقی تأسیس شد. توسعه و ایجاد استانداردها در علم کتابداری و موقعیت کتابدار؛ جمع کردن تمام افرادی که علاقه‌مند به کتابخانه و کتابداری هستند از اهداف آن است. مجله East African Library Association را ۲ بار در سال منتشر می‌کند که فقط برای اعضا است. این انجمن در سپتامبر ۱۹۷۲ منحل شد و سه انجمن ملی تانزانیا، کنیا و اوگاندا جانشین آن شدند. هر دو سال یکبار برای پیشبرد کتابخانه‌های آفریقای جنوبی کنفرانسی تشکیل می‌شود که در آن مسائل عمومی مورد بحث قرار می‌گیرد.

۳۱- انجمن کتابداران آلمان

German Library Association

در سال ۱۹۴۹ در برلین تأسیس شد. هدف آن گسترش خدمات کتابخانه‌ای و حرفه کتابداری بود. از انتشارات آن Bibliotheksdiens (ماهانه) و جزوه‌ها و گزارش کنفرانس‌هاست.

۳۲- انجمن کتابداران آمریکا (ای. ال. ای)

American Library Association (ALA)

در سال ۱۸۷۶ با این هدف تأسیس شد: تعالی خدمات کتابخانه‌ها به نحوی که با عالی‌ترین کیفیت به رایگان در اختیار عموم مردم قرار بگیرد. این انجمن دارای ۱۱ اداره است که هر یک امور مخصوص به خود را اداره می‌کنند. در سال ۱۹۵۷ بخش خدمات نوجوانان نیز به آن افزوده گشت که هدفش توسعه و گسترش خدمات کتابخانه‌ای برای نوجوانان در تمام کتابخانه‌ها بود. مسؤلیت اصلی آن انتخاب و ارزیابی کتاب و مواد غیرکتابی برای نوجوانان است و نشریه Top of The News را سه ماه یکبار با همکاری انجمن کتابداران کودکان منتشر می‌کند. نشریات زیر نیز توسط انجمن کتابداران آمریکا منتشر می‌شود.

American Libraries (۱۱ شماره در سال)؛

Membership Directory (سالانه)؛

Library Technology Reports (۶ شماره در سال)؛

Washington News letter (نامرتب)؛

The Booklist (۲۳ شماره در سال)؛

ALA Handbook of Organization (سالانه)؛

Choice (۱۱ شماره در سال)

علاوه بر این انجمن دارای برنامه‌های انتشاراتی بسیار

گسترده‌ای است. [ای. ال. ای].

نشانی:

American Library Association

50 East Huron Street,

Chicago, Illinois, 60611-2795

WWW. ala. Org/editions

Tel: (800) 545-2433

Fax: (312) 836-9958

۳۳- انجمن کتابداران استرالیا

Library Association of Australia (LAA)

در سال ۱۹۴۹ تأسیس شد. شکل جدیدی بود از Australian Institute of Librarians که در سال ۱۹۳۷ تأسیس شده بود. اهداف آن از این قرار است: الف: گسترش، تأسیس و توسعه کتابخانه‌ها و خدمات کتابداری. ب: توسعه استاندارد کتابداری و مصوبات حرفه کتابداری. ج: تشویق انجمن‌ها و اشخاص علاقه‌مند در زمینه کتابخانه و خدمات کتابداری. انجمن برگزاری امتحانات مدیریت کتابداری و آرشو را نیز به عهده دارد. انجمن شاخه‌هایی نیز در استرالیا دارد که در زمینه‌های خاصی از کتابداری فعالیت می‌کنند. این قسمت‌ها ممکن است بخش‌هایی در ایالت‌ها یا مرکز داشته باشند. قسمت‌های زیر شکل گرفته است: آرشیو، فهرست‌نویسی، کتابخانه‌های کودکان، کتابخانه‌های عمومی، کتابخانه‌های مدارس، کتابخانه‌های اختصاصی، کتابخانه‌های دانشگاهی. تمام مؤسساتی که در زمینه کتابداری و کتابخانه‌ها کار می‌کنند یا علاقه‌مند هستند می‌توانند عضو این انجمن شوند. اشخاص به صورت خصوصی یا حرفه‌ای عضو می‌شوند. بخش‌های

در سال ۱۹۳۰ تأسیس شد. محل آن در رم است. اهداف آن از ایستقرار است؛ گسترش تحصیلات کتابداری، خدمات کتابداری، قوانین مربوط به کتابداران و به وجود آوردن همکاری‌های بین‌المللی. نشریه Bollettino di Informazioni را به صورت فصلنامه منتشر می‌کند.

۳۷- انجمن کتابداران ایران (اکتا)

Iranian Library Association (ILA)

در سال ۱۳۴۰ انجمن با نام «انجمن کتابداران ایران» با ۲۱ عضو تأسیس شد. این انجمن که در واقع اولین انجمن کتابداران ایران محسوب می‌شود بیش از یکسال و نیم دوام پیدا نکرد. در مهرماه ۱۳۴۴ در جلسه‌ای که با شرکت تعدادی از کتابداران ایران در باشگاه دانشگاه تهران تشکیل شده بود هیأتی ۸ نفری به عنوان هیأت مؤسس انجمن کتابداران ایران انتخاب شدند و مسئولیت تدوین اساسنامه انجمن کتابداران ایران را عهده‌دار شدند.

اولین مجمع عمومی انجمن در مهرماه ۱۳۴۵ تشکیل شد و در ضمن آن رسمیت انجمن صریحاً اعلام شد. هدف انجمن تشویق کتابداران به اجرای اصول علمی کتابداری، شناساندن اهمیت و ارزش حرفه کتابداری، بالا بردن مقام کتابداران و حفظ حقوق آنها بود.

این انجمن تا سال ۱۳۵۸ فعال بود و نشریه نامه انجمن کتابداران به طور فصلی و اخبار ماهانه انجمن کتابداران را هر ماه منتشر می‌کرد. این انجمن دارای ۴ کمیته حقوقی، انتشارات، روابط عمومی و آموزش بود که زیر نظر یک هیأت مدیره فعالیت می‌کرد. خانم فرنگیس امید (شفا) اولین رئیس هیأت مدیره انجمن بودند. از سال ۱۳۵۸ اساسنامه جدید توسط کتابداران جوان برای آن تدوین و مدیریت آن به یک شورا سپرده شد. این شورا توانست سه شماره نشریه منتشر سازد و از آن پس کلیه فعالیت‌های انجمن متوقف شد.

در ششم مهرماه ۱۳۷۷ نامه‌ای به امضای آقای دکتر خسروی، معاون خدمات فنی و امور عمومی کتابخانه ملی برای گروه‌های کتابداران ایران و استادان و صاحب‌نظران ارسال شد تا در جلسه‌ای برای تعیین هیأت مؤسس انجمن کتابداران شرکت کنند. جلسه مزبور در ۷۷/۳۰ با شرکت ۲۰

مختلف، انتشاراتی دارند که برای اعضا رایگان است. به عنوان مثال:

- کتابخانه‌های عمومی

- Australian Public Library Issue (فصلنامه)

- کتابخانه‌های کودکان

- Newsletter (فصلنامه)

- کتابخانه‌های دانشگاهی

- Australian Academic and Research Libraries

(فصلنامه)

- کتابخانه‌های اختصاصی

- Australian Special Library News (شماره در سال)

و Australian Library Journal را یازده بار در سال منتشر

می‌کند.

۳۴- انجمن کتابداران اسرائیل

Israel Library Association (ILA)

در سال ۱۹۵۲ برای بالا بردن استانداردهای حرفه‌ای انواع کتابخانه‌ها و گسترش شرایط کاری کتابداران تأسیس شد. عضویت آن برای افرادی است که به مدت یکسال، پستی در کتابخانه داشته باشند و یا فارغ‌التحصیلان مدرسه کتابداری. نشریه Jad - La - Kore (The Reader's Aid) را با چکیده مقالات اصلی به انگلیسی منتشر می‌کند.

۳۵- انجمن کتابداران اسکاتلند

Scottish Library Association (SLA)

شاخه‌ای از انجمن کتابداران انگلیس است. در اول انجمنی مستقل بود که در اکتبر ۱۹۰۸ در ادینبورگ (Edinburgh) شکل گرفت و از ژانویه ۱۹۳۱ به صورت شاخه‌ای از انجمن کتابداران انگلیس در آمد. چهار شاخه محلی دارد که هر یک در شورای انجمن کتابداران اسکاتلند نماینده‌ای خاص دارند. SLA News را شش بار در سال منتشر می‌کند.

۳۶- انجمن کتابداران ایتالیا

Italian Libraries Association

MLA News (فصلنامه)

Vital Notes on Medical Periodicals (۳ بار در سال)

Directory of the Medical Library Association

(سالانه)

۴۰- انجمن کتابداران دانشگاهی [آلمان]

Association of Academic Librarians

در سال ۱۹۰۰ در آلمان تأسیس شد. مواظبت و حفظ علائق حرفه‌ای کتابداران آلمان، همکاری بین کتابداران و کتابداران دانشگاهی، و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی آلمان از اهداف آن بود. در ۲۸ آوریل ۱۹۴۸ تغییراتی در سازمان آن بوجود آمد.

۴۱- انجمن کتابداران ژاپن

Japan Library Association

در سال ۱۸۹۲ تأسیس شد و محل آن در توکیو است. اهداف آن گسترش خدمات کتابداری، اتحاد کتابداران و تشویق در تحقیقات کتابداری است. نشریه Zasshi Toshokan را ماهانه منتشر می‌کند.

۴۲- انجمن کتابداران سنگاپور

Library Association of Singapore (LAS)

در سال ۱۹۵۴ به صورت گروه کتابداری مالایا (Malayan Library Group) و بعداً در نوامبر ۱۹۵۸ به نام انجمن کتابداری مسالایا و سنگاپور (Library Association of Malaya & Singapore) نام گرفت، و در ۱۹۶۰ به نام انجمن کتابداران سنگاپور (Library Association of Singapore) و از سال ۱۹۶۵ انجمن کتابداران مالزی، شاخه سنگاپور (Library Association of Malaysia, Singapore Branch) و بالاخره از ژانویه ۱۹۶۶ انجمن کتابداران سنگاپور (Library Association of Singapore) نامیده شد. اهداف و شرایط عضویت آن عین انجمن کتابداران مالزی است. و از انتشارات آن Singapore Libraries (سالانه) و Newsletter (نامرتب) است.

۴۳- انجمن کتابداران سوئد

نفر تشکیل و پس از مذاکرات اولیه، رأی‌گیری بعمل آمد و ۵ نفر به عنوان هیأت مؤسس انتخاب شدند تا کار را دنبال کنند و تلاشها و پیگیری مستمر پس از ۲ سال کار به انجام رسید و از کلیه کتابداران دعوت شد تا در مجمع عمومی مورخ ۷۹/۱۲/۱ شرکت نمایند و به این ترتیب فعالیت انجمن کتابداران ایران با ریاست آقای دکتر رحمت‌الله فتاحی شروع به کار کرد.

۳۸- انجمن کتابداران ایرلند

Library Association of Ireland (LAI)

در ۱۹۲۸ تأسیس شد و در ۱۹۵۲ به ثبت رسید. این انجمن مسؤول حرفه کتابداری در ایرلند است. عهده‌دار برگزاری امتحانات کتابداری و اهدا کمک هزینه تحصیلی به افراد واجد شرایط است. عضویت آن برای ایرلندی‌ها یا خارجیانی که علاقه‌مند به حرفه کتابداری یا مشاغل در این حرفه هستند آزاد است. در مارس ۱۹۷۲ به صورت مشترک فصلنامه An Leabharlann را با شاخه ایرلند شمالی انجمن کتابداران Ireland Branch of the Library Association Northern منتشر نمود. کنفرانس‌های دو انجمن از سال ۱۹۶۱ تاکنون ادامه دارد. یک کمیته دائمی ارتباط بین آنها را حفظ می‌کند. طرح مشترک و موفق نگهداری کتاب‌های داستان، چندین سال است جریان دارد. توافقنامه تهیه و گردآوری کتابشناسی ایرلند نیز در دست اقدام است.

۳۹- انجمن کتابداران پزشکی [آمریکا]

Medical Library Association (MLA)

در سال ۱۸۹۸ در آمریکا برای گسترش کتابخانه‌های پزشکی و علوم وابسته و مبادله متون پزشکی بین اعضای سازمانی، تأسیس شد. از اهداف دیگر آن توسعه، بالابردن شرایط حرفه‌ای و قوانین مربوط به کتابداران پزشکی؛ سازماندهی و تهیه منابع برای نیل به اهداف انجمن است. چندین گروه موضوعی و منطقه‌ای نیز دارد. عضویت آن چند نوع است (فعال، انجمن، دانشجو، دائمی و سازمانها) این انجمن نشریات زیر را منتشر می‌کند.

Bulletin of the Medical Library Association

(فصلنامه)

انتشارات آن:

Canadian Library Journal (۶ بار در سال)
Feliciter (۱۲ بار در سال) و Canadian Periodical Index
(۱۲ بار در سال) است.

۴۶- انجمن کتابداران کتابخانه‌های عمومی آفریقا
Association for the Development of Public Libraries in Africa

در ۱۳ سپتامبر ۱۹۵۷ در داکار تأسیس شد. در سال ۱۹۶۰ نام آن به انجمن بین‌المللی برای گسترش کتابخانه‌ها در آفریقا تغییر داده شد (AIDBA) در سال ۱۹۶۷ مجدداً نام آن به انجمن بین‌المللی دبیزش، کتابخانه‌ها و آرشیو در آفریقا (ADBPA) تغییر یافت.

۴۷- انجمن کتابداران کره

Korean Library Association (KLA)
در ۱۶ آوریل ۱۹۵۵ به منظور همکاری و پیشبرد فرهنگی و توسعه اجتماعی، تسریع در تأسیس کتابخانه‌ها، و بهتر نمودن خدمات کتابداری تأسیس شد. اهداف آن از این قرار است: بررسی و مطالعه در اصول سازمان و مدیریت کتابخانه؛ انتشار کتاب و دیگر مواد درباره خدمات کتابداری؛ آموزش کارمندان کتابخانه و بهتر نمودن شرایط کاری آنها؛ مشاوره و راهنمایی افراد و سازمانها در برنامه‌ریزی برای ایجاد یک کتابخانه؛ تهیه لیست انتخابی کتاب‌های کره؛ فعال کردن جنبش مطالعه ملی؛ تهیه استاندارد و وسایل و تجهیزات کتابخانه، سازمان‌دهی یک کتابخانه مرجع حرفه‌ای و انجام دادن کارهای آن؛ همکاری با سازمان‌های بین‌المللی که در ارتباط با خدمات کتابداری هستند. Bulletin KLA را ماهانه منتشر می‌کند.

۴۸- انجمن کتابداران کشورهای مشترک‌المنافع
Commonwealth Library Association (COMLA)

این انجمن با پیشنهاد بنیاد کشورهای مشترک‌المنافع که نماینده بیش از بیست انجمن کتابداران این کشورها بود و در کنفرانس انجمن‌های کتابداران انگلیس در سال ۱۹۷۱ شرکت

Swedish Library Association

در سال ۱۹۱۵ تأسیس شد. محل آن در Lund است. هدفش گسترش خدمات کتابداری و شرایط کاری در سوئد است. Biblioteksbladet را ۱۸ بار در سال منتشر می‌کند.

۴۴- انجمن کتابداران فرانسه

Association of French Librarians

در سال ۱۹۰۶ تأسیس شد. مرکز آن در پاریس بود. هدف آن گردآوری کتابداران، گسترش خدمات کتابخانه‌ای و نمایاندن کتابداری فرانسه در مجامع بین‌المللی بود. انتشارات آن گزارش‌ها، کتابها و دستنامه‌ها و نیز d'Information de L'A.B.F. Bulletin است که به صورت فصلنامه منتشر می‌شود.

۴۵- انجمن کتابداران کانادا

Canadian Library Association (CLA)

در سال ۱۹۴۶ تأسیس شد و در ۱۹۴۷ به ثبت رسید. مرکز آن در اوتاوا (Ottawa) است. عنوان دو زبانه آن در ۱۹۶۸ از بین رفت اما برنامه‌های دو زبانه‌اش همچنان ادامه دارد. در ۱۹۷۵ اساسنامه آن تغییر کرد. گسترش و توسعه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی، ایجاد همکاری حرفه‌ای و پشتیبانی عامه مردم از کتابخانه‌ها از جمله اهداف انجمن کتابداران کانادا است. پنج بخش آن از این قرار است:

۱- انجمن کتابخانه‌های کالج‌ها و دانشگاه‌های کانادا

Canadian Association of college and university Libraries (CACUL)

۲- انجمن کتابخانه‌های عمومی کانادا

Canadian Association of Public Libraries (CAPL)

۳- انجمن کتابخانه‌های اختصاصی و خدمات اطلاعاتی

کانادا

and Canadian Association of Special Libraries Information Services (CASLIS)

۴- انجمن هیأت‌های امنای کتابخانه‌های کانادا

Canadian Library Trustees Association (CLTA)

۵- انجمن کتابخانه‌های مدارس کانادا

Canadian School Library Association (CSLA)

کرده بود شکل گرفت. در سال ۱۹۷۲ با نام انجمن کتابداران کشورهای مشترک‌المنافع به تصویب رسید. اهداف این انجمن کمک به گسترش کتابخانه‌های کشورهای مشترک‌المنافع؛ برقراری ارتباط بین کتابخانه‌ها در کشورهای مختلف؛ حمایت و تشویق برای تشکیل انجمن‌های کتابداران در هر کشور؛ توجه به آموزش کتابداری و ایجاد استانداردهای صلاحیت است. در حال حاضر ۵۰ کشور عضو آن هستند و فصلنامه COMLA News letter را منتشر می‌کند.

۴۹- انجمن کتابداران کودکان

Association for Library Services to Children (ALSC)

بخشی از انجمن کتابداران آمریکا که در سال ۱۹۵۷ تأسیس شد و رسماً در ۱۹۷۷ به این نام عنوان شد. هدف آن گسترش و توسعه خدمات کتابخانه‌ای کودکان در تمام کتابخانه‌هاست. با همکاری بخش خدمات نوجوانان (Division Young Adult Services) نشریه Top of the News را سه ماه یکبار منتشر می‌کند.

۵۰- انجمن کتابداران لهستان

Polish Library Association

در سال ۱۹۱۷ با نام Alliance of Polish Libraries تأسیس شد. بعد از جنگ جهانی دوم نام آرشیویست Archivist نیز به آن اضافه شد تا سال ۱۹۵۳ که آرشیویست‌ها سازمانی جداگانه را تشکیل دادند. از آن زمان نام انجمن به صورت فعلی در آمده است.

۵۱- انجمن کتابداران مالزی

Library Association of Malaysia

در ۶ مه ۱۹۶۰ با اهداف زیر تأسیس شد:
الف) متحد نمودن تمام کسانی که در حرفه کتابداری در مالزی شاغل یا علاقه‌مند هستند.
ب) توسعه و بهتر نمودن مدیریت کتابخانه‌ها.
ج) تشویق در تأسیس و گسترش و استفاده از کتابخانه‌های مالزی.

د) تشویق به تحصیلات حرفه‌ای آموزش کتابداری.
ه) انتشار اطلاعاتی که برای اعضا مفید باشد.

و) برگزاری جلسات و کنفرانس‌هایی که برای نیل به اهداف مذکور مفید و مناسب باشد. عضویت فردی برای تمام کسانی که علاقه‌مند یا شاغل در رشته کتابداری در مالزی باشند آزاد است. عضویت سازمانی برای سازمان‌هایی که در پیشبرد اهداف انجمن همکاری نمایند آزاد است. عضویت افتخاری آن برای کسانی است که کار مهمی در کتابداری انجام داده و مشهور شده باشند. انجمن از ۶ مه ۱۹۶۰ تا ۸ جولای ۱۹۶۴ به عنوان انجمن کتابداران فدراسیون مالایا (Library Association of the federation of Malaya) نامیده می‌شد. و Perustakaan را شش ماه یکبار منتشر می‌کند.

۵۲- انجمن کتابداران مدارس استرالیا

Australian School Library Association

در سال ۱۹۶۹ تأسیس شد. هدف آن گسترش و توسعه کتابخانه‌های مدارس و کتابداری است. نشریه School Libraries in Australia را به صورت فصلنامه منتشر می‌کند.

۵۳- انجمن کتابداران نروژ

Norwegian Library Association (NBF)

در سال ۱۹۱۳ تأسیس شد و در سال ۱۹۷۲ چهار انجمن تخصصی کتابداری نروژ با یکدیگر ادغام شده، یک انجمن به وجود آورد که هدفش متحد نمودن انواع کتابخانه‌ها بود. عضویت آن برای اشخاص و سازمانها آزاد است. انجمن دارای ۴ بخش است:

۱- کتابداران کتابخانه‌های تحقیقاتی و اختصاصی.

۲- کتابداران کتابخانه‌های عمومی.

۳- کتابداران نیمه‌وقت.

۴- کتابداران کتابخانه‌های عمومی و مدارس.

در انجمن دو گروه وجود دارد گروهی برای فعالیت‌های جدید و گروهی برای کارکردن با کودکان و نوجوانان.

۵۴- انجمن کتابداران نیجریه

Nigerian Library Association (NLA)

در آوریل ۱۹۶۲ به منظور اتحاد بین کتابداران و گسترش کتابخانه‌ها و کتابداری در قبرس تأسیس شد. عضویت آن برای تمام افرادی که در کتابخانه‌ها در قبرس کار می‌کنند آزاد است.

۵۹- انجمن کتابداران یهود

Jewish Library Association

در سال ۱۹۶۲ در آمریکا تأسیس شد. اهداف آن از این قرار است: گسترش و توسعه خدمات کتابداری و استانداردهای آن در جامعه یهود، به صورت مرکزی برای اشاعه یهودیت و راهنمایی و مشاوره در اطلاعات کتابداری؛ تشویق در تأسیس کتابخانه‌های یهودی جدید. نشریه خبری Newsletter را سه بار در سال منتشر می‌کند.

۶۰- انجمن کمک کتابداران

Association of Assistant Librarians (AAL)

گروهی از انجمن کتابداران انگلیس که اعضای آن را کسانی تشکیل می‌دهند که در درجات خاصی از کتابداری هستند. بخش‌های مختلفی در سطوح محلی دارد. در اصل نام آن Library Assistant Association بوده است که در ۳ جولای ۱۸۹۵ به وجود آمد و در ۱۹۲۲ به این نام شناخته شد تا اول ژانویه سال ۱۹۳۰ به صورت یک انجمن مستقل اداره می‌شد. از آن زمان به بعد بخشی از انجمن کتابداران انگلیس شده است. نشریه Assistant Librarian را ۱۱ بار در سال منتشر می‌کند.

۶۱- انجمن مدارس کتابداری آمریکا

Association of American Library Schools

(AALS)

در سال ۱۹۱۵ تأسیس شد و در سال ۱۹۷۵ با افزوده شدن اعضا، شخصیت حقوقی محسوب شد. و نشریه Journal of Education for Librarianship را ۵ بار در سال منتشر می‌کند.

۶۲- انجمن مدارس کتابداری و اطلاع‌رسانی انگلیس

Association of British Library and Information Studies Schools (ABLISS)

در آگوست سال ۱۹۵۳ با نام West African Library Association تأسیس شد که نتیجه سمینار یونسکو در مورد توسعه کتابخانه عمومی در آفریقا بود. بعد از آن به Ghana Library Association و سپس در سال ۱۹۶۳ به Nigeria Library Association نامیده شد. از انتشارات آن Nigerian Libraries (۳ بار در سال) و NLA Newsletter (فقط برای اعضا) است.

۵۵- انجمن کتابداران نیوزلند

New Zealand Library Association (NZLA)

در کنفرانسی در Dunedin در مارس ۱۹۱۰ به صورت Libraries Association of New Zealand تأسیس شد و در کنفرانس ۱۹۳۵ اسم آن به New Zealand Library Association تغییر یافت. در سال ۱۹۳۹ به صورت قانونی تصویب شد. بر مبنای قانون مصوب جدید بخشها و قسمت‌های دیگر آن شکل گرفت. New Zealand Libraries (۶ بار در سال) و Newsletter (ماهانه فقط برای اعضا) را منتشر می‌کند.

۵۶- انجمن کتابداران ویلز

Welsh Library Association

شاخه‌ای از انجمن کتابداران انگلیس که در سال ۱۹۳۱ شکل گرفت و تا ۱۹۷۱ به نام Wales Monmouthshire Branch نامیده می‌شد. تمام اعضای LA که در ویلز کار یا زندگی می‌کردند اعضای آن هستند. Jodolen را به طور نامرتب منتشر می‌کند.

۵۷- انجمن کتابداران هند

Indian Library Association

در سال ۱۹۳۳ تأسیس شد. اهداف آن از این قرار است: پیشبرد حرکت کتابخانه‌ای در هند، گسترش آموزش کتابداران و بهبود حقوق آنان. از انتشارات آن Abgila (گزارش) که سالانه منتشر می‌شود و نیز فصلنامه انجمن کتابداران هند، است.

۵۸- انجمن کتابداران یونانی قبرس

Greek Library Association of Cyprus

در سال ۱۹۶۲ به شکل انجمن مدارس کتابداری انگلیس بوجود آمد. کمک در پیشبرد کار مدارس تمام وقت کتابداری و انتخاب و گماردن رؤسای این مدارس و برگزاری جلسات بحث و گفتگو برای کارشناسان در امر آموزش کتابداری از جمله اهداف آن است.

۶۳- انجمن مراکز اشاعه اطلاعات [آمریکا] (اسیدیک)

Association of Information and Dissemination Centers (ACIDIC)

هدف آن کوشش در استاندارد کردن و استفاده بهتر از منابع اطلاعاتی است. این انجمن از سازمان‌هایی تشکیل شده که دارای دو یا چند نشریه آگاهی‌رسانی جاری هستند یا به جستجوهای گذشته‌نگری که به وسیله کامپیوتر در پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف تهیه می‌شود می‌پردازند. مشابه آن در اروپا EUSIDIC است. انجمن در سال ۱۹۶۹ تأسیس شد و نشریه [اسیدیک] ASIDIC Newsletter را سه ماه یکبار منتشر می‌کند.

۶۴- انجمن مراکز اشاعه اطلاعات علمی اروپا (یوسی‌دیک)

European Association of Scientific Information Dissemination Centers (EUSIDIC)

در ۲۰ آوریل ۱۹۷۰ تأسیس شد با اهداف زیر:
۱- گسترش بکارگیری ذخیره و بازایی اطلاعات در ارتباط با پایگاه‌های اطلاعاتی بزرگ
۲- مشارکت در اطلاعات و تجربیات دیگران.
۳- گسترش و توسعه استانداردهای عناصر اطلاعاتی، بیکره‌ها (فرمت‌ها)، رمزگانها و محتوای آنها و نیز توصیه در بکارگیری این استانداردها در سازمان‌های استاندارد پایگاه‌های اطلاعاتی.
۴- گسترش تحقیقات و توسعه آن برای بهتر استفاده نمودن از پایگاه‌های اطلاعاتی.
۵- گسترش همکاری بین اعضای سازمان‌های مربوط.

۶- مرتبط ساختن سازمان‌های تخصصی مشابه. مراکز اشاعه اطلاعات علمی می‌توانند عضویت آن را بپذیرند و در حال حاضر ۱۵۰ مؤسسه از ۲۲ مملکت اعضای آن هستند. نشریه Newsidic را سه ماه یکبار منتشر می‌نماید.

۶۵- انجمن ملی بریل

National Braille Association (NBA)

سازمان غیرانتفاعی آمریکایی که در سال ۱۹۴۵ تأسیس شد. هدف آن تهیه و پخش انتشاراتی است با حروف درشت و یا «بریل» و ضبط نوار برای نابینایان یا خوانندگانی که ضعف دید دارند، به خصوص دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی و متوسطه، کالج‌ها، و دانشگاه‌ها. این مواد به وسیله داوطلبان تهیه می‌شود. انجمن همچنین بانک کتاب بریل (Braille Book Bank) را نیز تهیه می‌کند که اولین منبع برای متون جاری بریل برای دانشجویان نابینای کالج‌هاست.

۶۶- انجمن ملی تحقیقات فنی [فرانسه]

Association Nationale de La Recherche Technique (ANRT)

انجمنی است در فرانسه که هدفش اختصاصاً برای رفع مشکلات اطلاعات فنی است.

۶۷- انجمن ناشران آمریکایی

Association of American Publishers, Inc (AAP)

در سال ۱۹۷۰ با ادغام دو سازمان شورای ناشران کتاب آمریکا (American Book Publishers) و مؤسسه ناشران فرهنگی آمریکا (American Educational Publishers Institute) بوجود آمد. این سازمان که از ۲۶۰ ناشر تشکیل شده است سخنگوی واقعی صنعت نشر در آمریکاست. اهداف آن از این قرار است:

- الف - بهبود وضعیت نشر در آمریکا.
- ب - پرورش و تقویت عامه مردم برای درک نقش مهم و اساسی کتاب در بالابردن استعداد و فرهنگ جامعه.
- پ - پرورش و تقویت عامه مردم برای درک نقش مهم و

نشریه‌ای است متعلق به هر دو سازمان، همچنین خبرنامه‌ای نیز دارد که مخصوص اعضای است و به صورت نامرتب منتشر می‌شود.

۶۹- جامعه بین‌المللی انجمن‌های کتابفروشان

International Community of Booksellers Association (ICBA)

در سال ۱۹۵۶ تأسیس شد. هدف جامعه همکاری بین کتابفروشان و انجمن کتابفروشان کلیه کشورها؛ با ایجاد محیطی مناسب جهت آزادی بیان، افکار و عقاید؛ برای مبادله تجارب و تصمیم‌گیری درباره برطرف نمودن مشکلات عمومی بازرگانی آنهاست.

نشانی:

Secretary general Dr. Gerhard Prosser
Grunangergasse 4, 1010 Vienna Austria

۷۰- جامعه کتابخانه‌های هندی (آرلیس)

Art Libraries Society (ARLIS)

جامعه کتابخانه‌های هندی در سال ۱۹۶۹ به منظور گسترش کتابداری هند به وجود آمد و محلی برای مبادله اطلاعات و مواد مربوط به هند است. این جامعه با نام مخفف «آرلیس» معروف است. در انگلیس افراد و مؤسسات می‌توانند عضویت آن را بپذیرند. آرلیس وابسته به آرلیس آمریکا است. آرلیس به طور مرتب جلسه‌های تخصصی و کنفرانس‌های سالانه برای اعضای برگزار می‌نماید. شورای آرلیس که سالانه انتخاب می‌شوند خط‌مشی انجمن را نیز تصویب می‌کند مجله Art Library Journal و Newsheet (شش بار در سال) از انتشارات این جامعه است. [آرلیس (جامعه کتابخانه‌های هندی)؛ انجمن کتابخانه‌های هندی].

۷۱- خانه کتاب ایران

Khaneh-ye Ketab-e Iran

خانه کتاب فعالیتش را از حدود سال ۱۳۷۳ شروع کرد. هدف آن اطلاع‌رسانی در حوزه کتاب، ثبت و ضبط اطلاعات نوشتاری که در داخل کشور چاپ می‌شوند و ارائه آن به

اساسی کتاب در بالابردن استعداد و فرهنگ جامعه.

ج- تأمین اطلاعات دقیق و لازم در ارتباط با شرایط تجارت، خط‌مشی و نظرات دولت، قوانین قریب‌الوقوع، هزینه پستی، مالیاتها، حق مؤلف، سانسور و دیگر مطالبی که برای ناشران مهم است.

د- ایجاد همکاری بین گروه‌های ناشران تجارتي و فرهنگی برای پیشبرد علائق مشترک و تأکید بر علائق خاص. ه- ابراز کننده خط‌مشی مصوبه به عنوان تنها سخنگوی مقتدر صنعت نشر، شرایط عضویت به این قرار است: عادی: تمام شرکت‌های آمریکایی یا اشخاصی که حداقل به مدت یکسال در آمریکا در زمینه ابداع یا تولید و نشر کتاب و یا مواد چاپی یا مواد دیداری و شنیداری که جزء حق مؤلف هستند، فعالیت داشته باشند.

عضو پیوسته خارجی: به ناشرین خارجی که در آمریکا کار می‌کنند، داده می‌شود. این انجمن دارای ۶ بخش است که هر یک فعالیت‌های خاص را به عهده دارند. بودجه آن از طریق حق عضویت تأمین می‌شود و دو نشریه Washington Newsletters را ماهانه و Division Newsletter را دو ماه یکبار منتشر می‌کند.

۶۸- انجمن نمایه‌سازان آمریکا

American Society of Indexers (ASI)

در ۱۹۶۸ با اهداف زیر تأسیس شد:
الف- گسترش و اصلاح نمایه‌سازی و بوجود آوردن استانداردهایی در این رشته.
ب- راهنمایی نمایه‌سازان در ساختن نمایه‌های جامعی که برای بازیابی و راهنمایی از نویسنده و پراشگر، ناشر و غیره استفاده نمایند.
ج- انتشار کتاب، مقالات و دیگر مواد در مورد نمایه‌سازی و همکاری با انجمنها و مؤسساتی که انتشارات مشابه دارند.
د- دفاع از حقوق حرفه‌ای نمایه‌سازان.

ه- همکاری با انجمن‌ها و مؤسسات مربوط به نمایه‌سازی و اطلاع‌رسانی، به خصوص با انجمن نمایه‌سازان انگلیس (Society of Indexers) که وابسته به جامعه نمایه‌سازان است و مجله Indexer (۲ بار در سال) را منتشر می‌کند که

علاقه‌مندان از طرق مختلف است. این مؤسسه ابتدا به منزله دفتری زیر نظر معاونت فرهنگی وزارت ارشاد اسلامی کار می‌کرد. در سال ۱۳۷۵ خانه‌کتاب و مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی در هم ادغام شدند و به عنوان معاونت اطلاع‌رسانی مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی کار خود را ادامه داد. بعداً در پاییز سال ۱۳۷۷ خانه‌کتاب مجدداً از مؤسسه نمایشگاه‌ها جدا شد و رسماً به صورت مؤسسه جداگانه‌ای به ثبت رسید. این مؤسسه اکنون مرکز ملی شماره استاندارد بین‌المللی کتاب (شابک = ISBN) در ایران است و مسئولیت تخصیص شابک به کتاب‌ها را دارد. علاوه بر این کتاب هفته و کتاب ماه را منتشر و شبکه «کتاب رایانه» را اداره می‌کند. نشانی: تهران، خ انقلاب اسلامی، بین چهارراه ولیعصر و تقاطع فلسطین، شماره ۱۱۷۸، کدپستی: ۱۳۱۵۷.

۷۲- دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان

International Board on Books for Young People (IBBY)

در سال ۱۹۵۳ در زوریخ توسط (Jella Lepman) که در آن وقت رئیس کتابخانه بین‌المللی جوانان بود تأسیس شد. تا سال ۱۹۹۰ دارای بیش از صد دفتر ملی در سراسر جهان شد. در سال ۱۹۸۴ دفتر ملی ایالات متحده تشکیل شد که یک دفتر غیرانتفاعی و مستثنا از مالیات است و نشریه Newsletter را هر شش ماه یکبار منتشر می‌کند هدف دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان عبارتست از:

- ۱- ایجاد و ارتباط بین افرادی که علاقه‌مند به کتاب‌های خوب برای نسل جوان هستند.
- ۲- سرعت بخشیدن به نشر این کتاب‌ها و افزایش دسترسی به آنها از راه تشویق به تولید کتاب بر مبنای نیازهای جهانی و اشاعه آنها در رادیو، تلویزیون، مطبوعات، فیلم نوار شنیداری و نیز ترغیب و تشویق به تأسیس و بهسازی کتابخانه‌های نسل جوان.
- ۳- تشویق برای ترجمه آثار که از کیفیت بین‌المللی برخوردار است.
- ۴- تشویق، راه‌اندازی و اعتلای تحقیقات مربوط به ادبیات کودکان و نوجوان و تصویرگری آنها و نیز سازماندهی انتشار

نتایج این تحقیقات در جهان

۵- ارائه راهنمایی و مشاوره ملی و بین‌المللی به افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها و مؤسساتی که به کتاب برای کودکان و نوجوانان توجه دارند و نیز ارائه آموزش کتابداران، معلمان، ویراستاران، نویسندگان و تصویرگران کتاب‌های کودک و نوجوان.

۷۳- سازمان بین‌المللی استاندارد (ایزو)

International Organization for Standardization (ISO)

در نتیجه گردهمایی نمایندگان ۲۵ کشور در سال ۱۹۴۶، این سازمان در سال ۱۹۴۷ به منظور هماهنگ و همسان کردن استانداردهای صنعتی به وجود آمد. ایزو اکنون فدراسیونی از مؤسسات ملی استاندارد است و ۹۰ عضو دارد که تقریباً ۹۵ درصد تولید صنعتی جهان را در بر می‌گیرد. هدف این سازمان اعتلای استانداردسازی و فعالیت‌های مشابه در جهان است به امید آنکه بتواند تسهیلاتی در مبادله کالا و خدمات وابسته به آن در جهان به وجود آورد، و به اعتلای همکاری‌های متقابل در زمینه‌های روشنفکری، علمی، فنی و اقتصادی دست یابد. وسعت دامنه کار «ایزو» شامل همه معارف و رشته‌ها، به استثنای مهندسی برق و الکترونیک است. کمیسیون، کار بین‌المللی الکتروتکنیک (IEC) استاندارد سازی برق و الکترونیک را به عهده دارد. هر استاندارد برای رسیدن به تصویب باید سه مرحله را طی کند. مرحله اول ارائه تعریف دامنه فنی استاندارد است. این مرحله معمولاً در یک گروه کاری مرکب از کارشناسان فنی از کشورهای ذی علاقه انجام می‌گیرد. مرحله دوم شامل روند رأی‌گیری است که در آن کشورها جزئیات ویژگی‌های استاندارد را بررسی می‌کنند.

مرحله آخر با تصویب رسمی استاندارد پیشنهادی شروع می‌شود. برای تصویب، دو سوم اعضای ایزو که در این زمینه فعال بوده‌اند باید به آن رأی بدهند و نیز سه چهارم کل اعضای ایزو نیز باید آن را تأیید نمایند. پس از این مرحله متن تصویب شده به عنوان استاندارد بین‌المللی ایزو منتشر می‌شود. استاندارد کردن فعالیت‌های کتابداری، دبیزش و اطلاع‌رسانی، نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی، آرشیو و نشر از وظایف کمیته

Direction des Bibliothèques de France

این سازمان زیر نظر وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۹۴۵ تأسیس شد و مسئولیت آموزش و استخدام کتابداران حرفه‌ای از وزارت آموزش و پرورش به آن تفویض گردید. همچنین مسئول اداره و عملکرد کتابخانه ملی فرانسه و کتابخانه‌های شهرداریها، به انضمام کتابخانه دانشگاه پاریس و ۱۵ دانشگاه دیگر است. این سازمان مسئول تهیه دستورالعمل‌های لازم و صدور مدارک برای کارمندان کتابخانه‌های تحت نظر خود است و بولتن دو ماهانه زیر را منتشر می‌کند.

Bulletin des Bibliothèques de France.

نشانی:

3-5 blvd. Pasteur, 75015. Paris

Tel: 45392575

فنی ۴۶ (ISO/TC 46) است. این کمیته در سال ۱۹۳۸ تشکیل شد. ایزو انتشارات فراوانی دارد که مهمترین آن است که ISO استانداردهایی Catalogue سالانه منتشر می‌شود و شامل است که به طور فصلی در طول سال منتشر شده است. کشور ایران از سال ۱۳۴۳ عضو این سازمان بوده است و مؤسسه ملی استاندارد با ضوابط این سازمان بین‌المللی کار می‌کند. در وابسته مرکز خدمات TC 46 زمینه‌های کتابداری و رشته‌های کتابداری از سال ۱۳۴۸ با کمیته همکاری داشته و کتابخانه ملی نیز اکنون با این مؤسسه همکاری نزدیک دارد.

نشانی:

ISO Central Secretariat, Case Postale 56.

CH - 1211,

Geneva 20 Switzerland

Telefax (022) 41-22 333430

۷۶- شورای بین‌المللی آرشیوها

International Council on Archives (ICA)

در سال ۱۹۴۸ پایه‌گذاری شد. اساسنامه پیشنهادی آن تنظیم و در اولین کنگره بین‌المللی آرشیوها در سال ۱۹۵۰ در پاریس به تصویب رسید. و ICA رسماً تأسیس شد، اهداف این شورا عبارت است از: برگزاری کنفرانس دائمی آرشیو؛ ایجاد، ادامه و گسترش روابط بین آرشیویست‌های مؤسسات، انجمن‌های حرفه‌ای و سایر سازمان‌های عمومی و خصوصی سراسر جهان؛ حمایت از آرشیوهای گوناگون میراث بشری و توجه به چگونگی روش‌های کاربردی و تسهیل مبادله عقاید و اطلاعات مربوط به مسائل آرشیو؛ آسان‌سازی استفاده از مخازن اسناد و توجه به گسترش مجموعه‌ها؛ سازماندهی آرشیوها و هماهنگ‌سازی روش‌های آنها در جهان؛ همکاری با سازمان‌های دبیزش که در زمینه ذخیره‌سازی تجارب و اندیشه‌های بشر فعالیت دارند و کاربرد دبیزش جهت برطرف کردن نیازهای بشر. این شورا دارای کنگره‌ها، بخشها، شعبه‌های منطقه‌ای، کمیته‌های دائمی و موقتی و گروه‌هایی‌های کاری و دبیرخانه است. اعضای آن عبارتند از: گروه A شامل مسئولان آرشیوهای عمومی در سطوح بین‌المللی، ملی و شعبه ملی؛ گروه B شامل انجمن‌های

۷۴- سازمان علمی و پژوهشی کشورهای مشترک‌المنافع

Commonwealth Scientific and Research Organization (CSIRO)

این سازمان در استرالیا با قانون ۱۹۴۹ علم و صنعت تأسیس شد و جایگزین شورای پژوهشی علمی و صنعتی که در سال ۱۹۲۶ تأسیس شده بود گردید، که خود نیز مؤسسه علم و صنعت را که در سال ۱۹۱۹ شکل گرفته بود، جایگزین کرده بود. این سازمان در زمینه علوم خالص و عملی که شامل پزشکی نیز می‌شود، فعالیت دارد و مشتمل است بر حدود ۴۰ بخش و قسمت موضوعی. اهداف آن: انجام تحقیقات علمی برای پیشرفت صنایع اولیه و ثانوی در کشورهای مشترک‌المنافع آموزش محققان علمی و ایجاد کمک هزینه برای دانشجویان، دادن جوایزی برای کارهای علمی با حمایت و به رسمیت شناختن انجمن‌های پژوهشی، ایجاد استانداردهای اندازه‌گیری، اشاعه اطلاعات علمی و فنی، انتشار گزارش‌های علمی و فنی. این سازمان Australian Science Index را ماهانه گردآوری و منتشر می‌نماید.

۷۵- سازمان مدیریت کتابخانه‌های فرانسه

حرفه‌ای؛ گروه C شامل سازمان‌های دولتی، محلی و خصوصی؛ گروه D شامل افراد شخصی؛ گروه E شامل اعضای افتخاری. ارکان این شورا عبارتند از: اجلاس عمومی کمیته اجرایی و دبیرخانه، اجلاس عمومی هر چهار سال یکبار تشکیل می‌شود. این شورا وابسته به یونسکو است و با ایفلا و اف. آی. دی کمیته‌های مشترک دارند و در کشورهای در حال رشد دارای ۹ شعبه منطقه‌ای است. در حال حاضر (۱۹۹۷) دارای ۱۳۰۰ عضو از ۱۵۰ کشور است. سازمان اسناد ملی ایران عضو این شورا است. شورا دو نشریه زیر را منتشر می‌کند: Archivum (سالانه) و Bulletin (شش‌ماه یکبار) نشانی:

60, rue des France - Bourgeois,

7500 3 Paris, France

Fax: 42-72-20-65

E-mail: 100640 - 54 @ Compuserve. Com.

۷۷- شورای بین‌المللی انجمن‌های کتابخانه‌های الهیات

International Council of Associations of the ological Libraries

در سال ۱۹۶۱ تأسیس شد. هدف شورا گسترش همکاری‌های ملی و بین‌المللی بین اعضا، بهسازی کتابخانه‌های عضو، یاری کردن کتابداران کتابخانه‌های الهیات در کشورهای در حال رشد است. شورا وابسته به ایفلا است. در حال حاضر (۱۹۹۶) سه هزار کتابخانه از ۷۰ کشور عضو این شورا هستند. این ۷۰ کشور عبارتند از: بلژیک، فرانسه، آلمان، ایتالیا، هلند، سوئیس و انگلیس. نشانی:

Postfach 250104, D- 50517

Koln, Germany,

Fax: 3382103

۷۸- شورای کتاب کودک

Children's Book Council of Iran

سازمانی است فرهنگی و غیرانتفاعی و دارای شخصیت حقوقی. در دی ماه ۱۳۴۱ توسط گروهی از نویسندگان،

مصوران، ناشران، مربیان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت و ادبیات کودکان در تهران تأسیس شد. هدف‌های این شورا توسعه کتابخوانی میان کودکان و نوجوانان، توسعه ادبیات ملی خاص آنها و کمک به فراهم آوردن کتاب‌های سودمند برای نسل جوان است. شورا از بدو تأسیس از راه‌های زیر در جهت هدف‌های خود گام برداشته است. برگزاری سمینارها، نمایشگاه‌ها، دوره‌های آموزشی، کارهای تحقیقی و مشورتی، انتشار گزارش فصلی و کتابها و مقالات فنی، بررسی کتاب‌های انتشار یافته برای کودکان و نوجوانان و تنظیم فهرست کتاب‌های مناسب هر سال و همچنین انتخاب کتاب‌های برگزیده و اعطای پلاک و جوایز نقدی. فعالیت شورای کتاب کودک توسط هیأت مدیره که دو سال یکبار در مجمع عمومی انتخاب می‌شود تنظیم و هماهنگ می‌شود. شورای کتاب کودک از پاییز ۱۳۵۸ دست‌اندرکار تهیه فرهنگنامه کودکان و نوجوانان (برای سنین ۱۰ تا ۱۶ سال) در شش هزار صفحه و پانزده جلد است این فرهنگنامه بیش از پنج هزار مدخل دارد و در تهیه آن حدود صدو پنجاه متخصص ایرانی در رشته‌های مختلف همکاری داوطلبانه دارند. شورای کتاب کودک از سال ۱۳۴۲ شعبه ملی دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان است.

۷۹- شورای کتاب کودک [آمریکا]

Children's Book Council (CBC)

سازمان غیرانتفاعی که هدفش تشویق افراد برای خواندن و لذت بردن از کتاب‌های کودکان است. شورا مرکب از ۶۷ ناشر تجاری آمریکایی کتاب‌های کودکان است. از سال ۱۹۴۵ اولین هفته ملی کتاب کودکان را برگزار نمود و تا به امروز همچنان این کار را ادامه داده است. شورا بخش آمریکایی دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان است و نقش آن در این مورد اهدای کتاب‌های انتخابی کودکان به ۱۲ کتابخانه در دنیا است که به طور سالانه انجام می‌گیرد. [سی. بی. سی.]

۸۰- شورای مشورتی خدمات کتابشناختی استرالیا

Australian Advisory Council on Bibliographical Services

در سال ۱۹۵۶ به منظور برنامه‌ریزی و توصیه‌های لازم به

مسئولان ذیربط برای هماهنگ کردن منابع کتابشناختی استرالیا و همکاری با کمیته مشورتی بین‌المللی در امور کتابشناسی تأسیس شد. افراد آن متشکل است از: افراد دولت، اداره کنندگان کتابخانه‌ها و کتابداران ارشد کتابخانه ملی استرالیا، کتابخانه‌های حکومتی و کمیته‌های کتابخانه‌ها، دانشگاه‌ها و سازمان تحقیقات علمی صنعتی بازار مشترک و نمایندگان از مدارس عالی، مؤسسات آموزش عالی، کتابخانه‌های اختصاصی، عمومی و مدارس، دبیرخانه شورا در کتابخانه ملی استرالیا است.

۸۱- شورای ملی توسعه کتاب

National Book Development Council

در ملاقات‌هایی که یونسکو با ملل مختلف انجام داد، توصیه نمود که شورا یا انجمنی با اهداف زیر در هر کشور تشکیل گردد:

- ۱- به عنوان واسطه‌ای بین حرفه مربوط به کتاب و دولت، افزایش تولید کتاب و پخش آن را موافق برنامه‌های اقتصادی اجتماعی، تأمین نماید. به عنوان سخنگوی صنعت کتاب در مقابل دولت پاسخگوی سؤالات مربوط به بودجه، مالیات و قوانین گمرکی باشد.
- ۲- مبتکر در تصحیح قوانین مانع گسترش کتاب بوده و مشوق فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی برای توسعه ملی کتاب باشد.
- ۳- تشویق به ایجاد انجمن‌های حرفه‌ای در زمینه‌های مطالعه و خواندن، در صورت عدم وجود و بهتر نمودن سازمان‌های موجود.
- ۴- گسترش شرکت و در صورت نیاز همکاری در برنامه‌ریزی آموزش حین خدمت کارمندان.
- ۵- به وجود آوردن شرایط مناسب برای بالابردن عادت مطالعه و تهیه وسایل ضروری تحقیقاتی برای توسعه کامل صنعت کتاب.
- ۶- گسترش اطلاعات مربوط به تجارت و تهیه کتاب که برای پیشبرد کتاب و مطالعه عمومی مفید می‌باشد.
- ۷- عهده‌دار شدن فعالیت‌های اضافی برای اطمینان از تعادل بین تهیه و پخش کتاب و مواد خواندنی. دبیرخانه یونسکو یک اساسنامه نمونه برای چنین شورایی تهیه نموده

است.

۸۲- شورای منابع کتابخانه‌ای

Council on Library Resources, Inc. (CLR)

شرکتی مستقل و غیرانتفاعی است که در سپتامبر ۱۹۵۶ با کمک مالی بنیاد فورد آمریکا پایه‌گذاری شد. هدف آن عبارت بود از: کمک به حل مشکلات کتابخانه‌ها به طور کلی و بالخصوص کمک به کتابخانه‌های تخصصی از طریق هدایت پژوهش‌هایی در زمینه یافتن راه‌ها و شیوه‌های نو، و اشاعه نتیجه آنها در کتابخانه‌ها و دادن کمک مالی به سازمانها و افراد برای مقاصدی از این قبیل:

- ۱- گسترش منابع و خدمات کتابخانه
- ۲- بهبود بخشیدن به روابط بین کتابخانه‌ها و آرشیوهای آمریکایی یا سازمان‌های مشابه در خارج این شورا از طریق پرداخت کمک یا عقد قرارداد با افراد و سازمان‌های واجد شرایط.

۸۳- شورای منابع کتابخانه‌ای و اطلاع‌رسانی

Council on Library and Information Resources (CLIR)

این شورا در سال ۱۹۷۷ از ادغام «شورای منابع کتابخانه‌ای» و «کمیسیون نگهداری و دستیابی» بوجود آمد. سالها دو سازمان فوق برای حفظ و نگهداری میراث فرهنگی کشور خود فعالیت کردند.

۸۴- فدراسیون بین‌المللی آرشیوهای تلویزیون (فیات)

International Federation of Television Archives (IFTA)

مؤسسه‌ای است غیرانتفاعی که در ۱۳ ژوئن ۱۹۷۷ در رم توسط سخن‌پراکنی بریتانیا (BBC)، رادیو تلویزیون ایتالیا، مؤسسه ملی مواد دیداری و شنیداری فرانسه و رادیو تلویزیون آلمان تأسیس شد. اهداف این فدراسیون عبارتست از: تشویق اعضا به گسترش و اصلاح مدارک دیداری و شنیداری، مبادله آنها، حفظ و حراست آنها و مطالعه درباره

Tel: (32-2) 5383065

۸۶ - فدراسیون بین‌المللی آرشیوهای مواد شنیداری

International Federation of Sound Archives

در سال ۱۹۶۳ تأسیس شد. هدف آن گسترش همکاری بین آرشیوهای مواد شنیداری کمک در توسعه فعالیت‌های آرشیوهای شنیداری و به وجود آوردن استانداردهایی برای حرفه کتابداران این رشته و شرکت در تمام فعالیت‌های مربوط به رشته ضبط صدا است.

۸۷ - فدراسیون بین‌المللی اطلاعات و دبیزش (فید)

International Federation for Information and Documentation (FID)

سازمان غیرانتفاعی و غیردولتی که در دوم سپتامبر ۱۸۹۵ در بروکسل به عنوان مؤسسه بین‌المللی کتابشناختی تأسیس گردید. در سال ۱۹۲۴ تبدیل به یک فدراسیون گردید و در سال ۱۹۳۸ به نام FID خوانده شد. این فدراسیون در نتیجه کار بر روی رده‌بندی یو.دی.سی (UDC) به وجود آمد و هدف آن به شرح زیر است:

۱- فراهم آوردن کتابداران و سازمان‌های کلیه کشورهای برای رفع مشکلات آنها در مورد دبیزش و هماهنگ کردن کوشش‌های آنان در این مورد.
۲- بهبود بخشیدن به جنبه‌های عملی و نظری دبیزش در کلیه ابعاد و شکلها به منظور ایجاد شبکه دبیزش (دکوماناسیون).

۳- تدوین راهنماهای اساسی برای کارکرد سازمان‌های عضو.

۴- سامان بخشیدن به مبادله اطلاعات بین سازمان‌های عضو.

۵- هدایت کنفرانس‌های مربوط به دبیزش.

۶- تدوین و توزیع و فروش پایندها و کتاب‌های مربوط به دبیزش.

۷- همکاری با سازمان‌هایی که در رشته‌های ذیربط فعالیت دارند.

مسائل آرشیوهای تلویزیون و همچنین ارزیابی و بررسی مسائل مربوط به جابجایی، انتقال و نحوه استفاده از این مواد. فیات با سازمان‌های ملی و بین‌المللی در ارتباط است و هر ساله سمینارها و کلاس‌های کارآموزی و جلسات بین‌المللی تشکیل می‌دهد. مجمع عمومی آن دو سال یکبار تشکیل می‌شود. فیات دارای یک نشریه اطلاعاتی است. شورای مدیریت آن از کمیسیون‌های زیر تشکیل شده است: کمیسیون خدمات فنی، کمیسیون دبیزش (دکوماناسیون)، کمیسیون فرهنگی، کمیسیون آموزش، کمیسیون حفظ و حراست و انتخاب مواد. ایران از سال ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷ عضو آن بوده است. مخفف «فیات» از اسم فرانسوی گرفته شده است.

نشانی:

E-mail: ifta @ Svt.se

Fax: + 4686631232

۸۵ - فدراسیون بین‌المللی آرشیوهای فیلم (فیاف)

International Federation of film Archives (IFFA)

این فدراسیون که به فیاف معروف است در سال ۱۹۳۸ تأسیس شد. هدف «فیاف» محافظت از میراث هنری و تاریخی سینما و به هم نزدیک کردن سازمان‌هایی است که در این زمینه فعالیت می‌کنند و نیز ایجاد امکاناتی جهت جمع‌آوری و مبادله فیلم و اسناد وابسته به آن در سطح جهانی به منظور سهولت دستیابی، ترویج، گسترش هنر و فرهنگ سینما. فیاف از نام فرانسوی آن

(Federation Internationale des Archives du film)

گرفته شده است. فدراسیون نشریه (نامرتب)

FIAF-Bulletin را منتشر می‌کند.

نشانی:

Federation Internationale des Archives du film (FIAF)

1 Rue Defacqz

B - 1000 Bruxelles.

E-mail: in fa @ Fiafnet. org;

Fax: (32-2) 3437622;

آشنایی با انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی

یک در جای خود شرح داده شده است.
نشانی:

P.O. Box 95312
2509 CH The Hague, Netherlands
Fax: (70) 383-48-27

۸۹- فدراسیون بین‌المللی صفحه‌سراها

International Federation of Record Libraries

در سال ۱۹۶۳ تأسیس شد. هدف فدراسیون ترویج ارتباط بین صفحه‌سراها، همکاری در گسترش و سایر فعالیتها، پیشرفت موقعیت حرفه‌ای کتابداران این قبیل مجموعه‌ها و پیشرفت هنری و فنی ضبط صداست.
نشانی:

19 rue des Bernardins
75005 Paris, France

۹۰- فدراسیون بین‌المللی مترجمان

International Federation of Translators (FIT)

در سال ۱۹۵۳ در پاریس تشکیل شد. هدف آن عبارت است از: گردآوری و نمایندگان گروه‌های مختلف مترجمان به منظور دفاع از علائق مادی و معنوی آنان یا تشویق آنها به تشکیل چنین گروه‌هایی در کشورهایی که هنوز شکل نگرفته است، برای اینکه بتوانند نمایندگان خود را به گردهمایی‌های مربوطه اعزام نمایند و از مسائل علمی و نظری مطرح شده در مورد ترجمه پیروی کنند و سهم خود را در پیشبرد فرهنگ ایفا نمایند. این فدراسیون کنگره‌هایی را تشکیل می‌دهد و مشوق طرح‌هایی در زمینه ترجمه است که از طریق کمیته‌های مربوط به اصطلاح‌شناسی، سازمان مترجمان تخصصی، حق مؤلف کارآموزی و غیره انجام می‌گیرد.

۹۱- کمیته بین‌المللی کتاب

International Book Committee (IBC)

در سال ۱۹۷۳ تأسیس شد. هدف آن بررسی مشکلات دنیای کتاب، بخصوص در مورد کشورهای در حال رشد است.

۸- هموار کردن راه برای رسیدن به اهداف فوق چه از نظر تدوین خط‌مشی و نشان دادن شیوه کار و چه از نظر مسائل حقوقی. مهم‌ترین فعالیت اف. آی. دی. در حال حاضر گسترش و تدوین رده‌بندی دهدهی جهانی (UDC) است و علاوه بر این سه نشریه در مورد دبیرش و نتیجه تحقیقات مربوط به دبیرش منتشر می‌سازد. [اف. آی. دی فدراسیون بین‌المللی دبیرش؛ فدراسیون بین‌المللی دکومانتاسیون؛ فید]
نشانی:

P.O. Box 90402
2509 Lk the Hague, Netherlands
Fax: +(70) 3140667
E-mail: fid @ Python - Konbib.nl

۸۸- فدراسیون بین‌المللی انجمنها و مؤسسات کتابداری (ایفلا)

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

فدراسیون بین‌المللی انجمنها و مؤسسات کتابداری در سال ۱۹۲۷ در ادینبورگ تأسیس شد. هدف این انجمن گسترش همکاری در زمینه کتابداری و کتابشناسی، بخصوص ادامه پژوهشها و ارائه طرح‌ها و پیشنهادها مربوط به روابط بین‌المللی کتابخانه‌ها، انجمن‌های کتابداری، کتابشناسان و سایر سازمانها و تنالگان‌های وابسته است. فعالیت‌های ایفلا از طریق جلسات شورای ایفلا و تعدادی از بخش‌ها و کمیته‌ها صورت می‌گیرد که همگی مسائل عملی کتابداری بین‌المللی مانند: فهرستگانها، امانت بین‌المللی، مبادله کتابخانه‌های ملی و بین‌المللی، کتابخانه‌های عمومی، امور مربوط به کودکان، ساختمان کتابخانه، آموزش کتابداری، نسخه‌برداری، کتابنامه‌نویسی و غیره را مورد مطالعه قرار می‌دهند. انجمنها و مؤسسات کتابداری بین‌المللی و ملی از ۱۴۴ کشور عضو ایفلا هستند. از سال ۱۹۶۳ ایفلا دارای دبیر تمام وقت شد و مقر اصلی آن در هلند تعیین گردید. ایفلا دارای چهار نشریه به نام‌های IFLA Journal ; Libri ; Inspel و سالنامه IFLA است. از برنامه‌های مهم ایفلا کنترل جهانی کتابشناختی (UBC) و دسترسی جهانی به انتشارات (UAP) است که هدف‌های هر

نشانی:

Amfelsenkeller 26,
D - 6457 Maintalho Chstaott, Germany

۹۲- کمیته مرکزی رده‌بندی (سی.سی.سی)

Central Classification Committee (CCC)

اختصاری برای کمیته مرکزی رده‌بندی اف.آی.دی. که مسؤول رده‌بندی دهدهمی جهانی (Universal Decimal Classification) است.

۹۳- کمیته مشورتی بین‌المللی دبیزش، کتابخانه و آرشیو

International Advisory Committee on Documentation, Libraries and Archives

در سال ۱۹۶۷ تأسیس شد. هدفش مشاوره و پاسخگویی به نیازهای مدیرکل یونسکو در ارتباط با دبیزش بطور اخص و سایر موضوع‌های وابسته و مورد علاقه یونسکو بطور اعم است.

۹۴- کنفرانس بین‌المللی ادبیات کودکان

International Conference on Children's Literature

کنفرانس‌های سالانه که از سال ۱۹۶۵ به بعد در شهرهای استرالیا برگزار می‌شود و سازمان‌دهی آن را سازمان بین‌المللی پژوهش در ادبیات و مطالعه کودکان

(International Institute for Children's Literature and Reading Research)

بر عهده دارد. همه ساله نمایشگاه بین‌المللی از کتاب‌های کودکان نیز برگزار می‌کند.

۹۵- کنفرانس بین‌المللی اصول فهرست‌نویسی

International Conference on Cataloguing Principles (ICCP)

به منظور تصمیم‌گیری در مورد طرح پیشنهادی ایفلا که در سال ۱۹۵۷ برای وجود آوردن قوانین فهرست‌نویسی داده بود،

کنفرانسی با شرکت فهرست‌نویسان، کتابشناسان و کتابداران با تجربه در فهرست‌نویسی از ۹ تا ۱۸ اکتبر ۱۹۶۱ در پاریس برگزار شد. هدف ایفلا از این پیشنهاد بدست آوردن قوانین اصلی برای تعیین شکل سرشناسه در فهرست الفبایی نویسنده و عنوان بوده است. کتاب Statement of Principles که به نام Parsi Principles معروف است. نتیجه این کنفرانس است که یوسیله دکتر اوا ورونا (Eva Verona) نوشته شده و کمیته فهرست‌نویسی ایفلا در سال ۱۹۷۱ در لندن آن را منتشر کرده است.

۹۶- کنفرانس دبیزشگاه‌های آسیای جنوب غربی

South west Asian Documentation Centres' Conference

این کنفرانس برای اولین بار در تاریخ ۵ الی ۹ آوریل ۱۹۷۰ (۱۶ تا ۲۰ فروردین ۱۳۴۹) در تهران تشکیل شد. شرکت‌کنندگان در آن دبیزشگاه‌های ایران، ترکیه و پاکستان بودند. هدف از تشکیل کنفرانس بحث درباره هدفها، مشکلات و طرح‌های مشترک آشنایی بیشتر با یکدیگر و امکان همکاری در زمینه‌های مختلف از جمله همکاری در اجرای پروژه‌های تحقیقی، آموزش حین خدمت و نظایر آن بود. این کنفرانس با پشتیبانی و همکاری سازمان سنتو تشکیل شد. صورت کامل جلسات و سخنرانی‌های ارائه شده بعداً در کتابی به نام Centre Conference First Southwest Asian Documentation توسط مرکز مدارک علمی در سال ۱۹۷۰ منتشر شد.

۹۷- کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی

Conference of Directors of National Libraries

نشأت گرفته از «قسمت کتابخانه‌های ملی» ایفلا که در سال ۱۹۷۵ تأسیس شد. معمولاً سالی یکبار با اجلاس سالانه ایفلا تشکیل جلسه می‌دهد. به این ترتیب که یک روز کامل از شش روز اجلاس ایفلا به کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی اختصاص می‌یابد. هدف آن تشکیل سکویی است برای اظهار نظرها و بحث‌هایی که اختصاصاً به کتابخانه‌های ملی تعلق

(League of European Research Libraries)

این سازمان در سال ۱۹۶۸ در کنفرانس بین‌المللی ایفلا که در فرانکفورت تشکیل شده بود، شکل گرفت. در این کنفرانس گروهی از کتابداران دانشگاهی متفق‌القول شدند که ایفلا نمی‌تواند نیازهای کتابخانه‌های تخصصی را برآورده کند. سرانجام در سال ۱۹۷۱ این سازمان تأسیس شد. هدف آن عبارتست از: ایجاد همکاری و همبستگی بین کتابخانه‌های بزرگ اروپایی، بهبود وضع امانت بین کتابخانه‌ای و مبادله اطلاعات. در سال ۱۹۹۰ حدود ۳۰۰ کتابخانه از ۲۶ کشور اروپایی عضو «لیبر» شده بودند. اعضای سازمانی عبارتند از: کتابخانه‌های پژوهشی عمومی مثل کتابخانه‌های دانشگاهی و ملی، کتابخانه‌های تخصصی پژوهشی مانند کتابخانه‌های دانشکده‌ای، کتابخانه‌های تخصصی، دانشگاه‌های فنی و مؤسسات پژوهشی. بسیاری از کتابداران مشهور اروپایی به ریاست این سازمان رسیده‌اند. این سازمان دارای کنفرانس‌های سالانه، سمینارهای تخصصی، کلاس‌های کار گروهی و گروه‌های کار است. این گروه‌ها مسائلی مانند: چکیده‌نویسی، معماری کتابخانه‌ها، ماشین‌نویسی کتابخانه، تاریخ کتابخانه، مدیریت، نسخ خطی و نادر، و جمع‌آوری نقشه‌ها را مورد توجه قرار می‌دهند. در سمینارها و اجلاسها مسائلی مانند: تهیه، حفاظت روزنامه‌ها، حق مؤلف، نسخ خطی، سیاست Conspectis اروپا آثار خاور دور در کتابخانه‌های اروپایی، قانون واسپاری (شامل رسانه‌های جدید) مدیریت مکانیزه کردن کتابخانه‌ها، مدیریت مجموعه نقشه‌ها، تجدید سازمان کتابخانه‌های دانشگاهی، فهرست‌نویسی گذشته‌نگر و نظایر آن مورد بحث و گفتگو قرار می‌گیرد. با ایفلا و سازمان‌های وابسته همکاری نزدیک دارد. این سازمان نشریه LIBER Bulletin را از سال ۱۹۷۲ و LIBER news sheet را از سال ۱۹۷۸ منتشر می‌کرد ولی از ۱۹۹۱ به جای هر دو فصلنامه European Research Libraries Cooperation را منتشر می‌کند. دفتر مرکزی آن در دانشگاه بیرمنگام انگلستان است.

۱۰۲- مرکز استاندارد و مدارک علمی ایران

Iranian Documentation Centre (IRANDOC)

دارد. این کنفرانس به خصوص در مورد اشاعه شبکه «مارک» نقش بسزایی داشته است.

۹۸- گروه پژوهش‌های رده‌بندی

Classification Research Group

یک گروه غیررسمی از کتابداران انگلیسی که از سال ۱۹۵۲ تاکنون جلساتی برای بحث دربارهٔ مراحل نظری و عملی رده‌بندی داشته‌اند. یادداشت‌ها و گرایش‌های آنان در مجله Journal of Documentation چاپ می‌شود.

۹۹- گروه فهرست‌نویسی و نمایه‌سازی

Cataloguing and Indexing Group (CIG)

گروهی از انجمن کتابداران بریتانیا (British Library Association) که در سال ۱۹۶۴ شکل گرفت و در اول ژانویه ۱۹۶۵ رسماً شروع به کار کرد. اهداف آن: متحد کردن اعضای انجمن کتابدارانی است که دست‌اندرکار طرح‌ریزی، تهیه یا تولید فهرست‌های کتابخانه و کتابشناسی‌ها و نمایه‌سازی هستند، یا به این مسائل علاقه‌مندند و نیز ایجاد بحث و گفتگو در ارتباط با فعالیت‌های ذکر شده است. این گروه فصلنامه Catalogue and Index را منتشر می‌کند.

۱۰۰- گروه کتابداری بین‌المللی و تطبیقی

International and Comparative Librarianship Group (ICLG)

گروهی از انجمن کتابداران که در سال ۱۹۶۸ به وجود آمد با این هدف که اتحاد کتابداران را در جهت کتابداری تطبیقی به وجود آورد و روابط آنها را با کتابداران خارجی ترویج دهد. این گروه جلساتی با کتابداران خارجی تشکیل می‌دهد که در آن راجع به مشکلات کتابداری بین‌المللی بحث و گفتگو شود. این گروه نشریه‌ای منتشر می‌کند با نام:

Focus on International and Comparative Librarianship

۱۰۱- لیبر

LIBER

در مهر ۱۳۴۷ همراه با مرکز خدمات کتابداری تأسیس شد و در سال ۱۳۴۸ به مؤسسه تحقیقات و برنامه‌ریزی علمی و آموزشی (این مؤسسه در سال ۱۳۵۸ در وزارت فرهنگ و آموزش عالی ادغام شد) پیوست. هدف مرکز گردآوردن و در دسترس قرار دادن اطلاعات و مدارک علمی در زمینه علوم و علوم اجتماعی از سراسر دنیاست. سازمان دادن و اشاعه اطلاعات با استفاده از روش‌های جدید و همچنین افزایش امکان استفاده از آنها از عمده وظایف این مرکز است. این مرکز نقش مؤثری در پژوهش‌های مربوط به دبیزش دارد و جزء شبکه جهانی اطلاعات علمی (یونی‌سیست) است. با انتشار مراجع و متون لازم به پیشبرد برنامه‌های علمی و پژوهشی کشور کمک می‌کند و نیز با ترتیب کلاس‌های کارآموزی در راه تربیت و تعلیم دبیزشکاران کوشا است. با اجرای طرح امانت بین کتابخانه‌ها می‌باید دسترسی محققان و پژوهندگان را به کلیه منابع کتابخانه‌های سراسر کشور تسهیل نماید. نام این مرکز قبل از انقلاب اسلامی ایران مرکز مدارک علمی بود [ایرانداک؛ مرکز مدارک علمی].

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، چهارراه فلسطین، شماره ۱۱۸۸.
فاکس: ۶۴۶۲۲۵۴

۱۰۳- مرکز بین‌المللی اطلاعات حق مؤلف International Copyright Information Centre (ICIC)

مسفر آن در اداره مرکزی یونسکو در پاریس است و در شانزدهمین جلسه یونسکو در سال ۱۹۷۰ به تصویب رسید. اهداف آن به قرار زیر است:

- ۱- جمع‌آوری اطلاعات مربوط به حق مؤلف کتابها که برای کشورهای در حال توسعه سودمند و تا حد امکان مفید باشد.
- ۲- آگاه کردن کشورهای در حال توسعه از حقوقی که به دارندگان حق مؤلف واگذار شده است.
- ۳- کمک در تهیه الگوی ساده قرارداد برای ترجمه، تجدید چاپ و موارد دیگری که کشورهای در حال توسعه نیاز دارند.
- ۴- پیدا کردن راه‌ها و روش‌هایی برای حفظ حق مؤلف و حقوق دیگر به علاوه یافتن شیوه‌هایی برای پرداخت حقوق

مطالبه شده در کشورهای که با کمبود ارز روبه‌رو هستند. هدف تشویق در تنظیم و انتشار آثاری که بخصوص فنی و آموزشی هستند.

۶- تشویق در به وجود آوردن مرکز ملی اطلاعات حق مؤلف هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای در حال توسعه و ایجاد ارتباط بین آن دو.

۷- همکاری و مشاوره با کشورهای در حال توسعه در ایجاد سازمان‌هایی برای آموزش و دوره‌هایی برای مترجمین و تمام جنبه‌های صنعت نشر، برای حفظ و نگهداری اعضاء و تجهیزات، برای انتشار آثار فنی و استفاده از مسئولان آموزشی برای تنظیم آثار مکتوب.

Information Bulletin را به طور نامرتب منتشر می‌کند که حاوی اطلاعات مراکز و به عنوان رابطی برای مبادله اطلاعات و فعالیت‌های حق مؤلف عمل می‌کند.

نشانی:

C/O Association of American Publishers
1718 Connecticut Ave . NW,
Suite 700 Washington. Dc. 2000 9 USA.
Fax: (202) 7450694
E-mail: Crisher @ mcimail. com.

۱۰۴- مرکز بین‌المللی اطلاع‌رسانی استانداردهای اطلاعات و دبیزش (ایزوداک)

International Information Centre for Standards in Information and Documentation (ISODOC)

با توافقی بین یونسکو و سازمان بین‌المللی استاندارد تأسیس شد و محل آن در دبیرخانه Iso/Tc46 است. مرکز به منظور ایجاد تسهیلات و گسترش دستیابی و اجرای استانداردهایی در زمینه اطلاع‌رسانی و دبیزش و موضوع‌های وابسته به وجود آمد. جمع‌آوری، ارزشیابی و ذخیره اطلاعات استانداردها و نیز اشاعه این اطلاعات از جمله اهداف این مرکز است.

۱۰۵- مرکز بین‌المللی اطلاع‌رسانی اصطلاح‌شناسی

International Library and Information Centre (ILIC)

این مرکز با هدف انجام خدمات اطلاعاتی، آموزشی، پژوهشی و تطبیقی کتابداری در سال ۱۹۶۴ تأسیس شد. نشانی:

Graduate School of Library and Information Science,
University of Pittsburgh,
Pittsburgh, Pennsylvania 15160,
U.S.A

۱۰۸- مرکز بین‌المللی کودکان

International Children's Centre (ICC)

در سال ۱۹۵۰ به وسیله یونیسیف و دولت فرانسه به منظور تحقیق در مشکلات کودکان در کشورهای مختلف به وجود آمد. به همین منظور مرکز مدارک بین‌المللی پزشکی و رفاه کودکان

(Centre of International Documentation on Paediatrics and child welfare)

نیز تشکیل شد. مجموعه این مرکز شامل ۵۰۰۰ کتاب، ۱۰۰۰ نشریه و در حدود ۱۰ هزار چاپ مکرر به علاوه مدارک دولتی و سازمان‌های بین‌المللی است. فهرستبرگه‌ها و نمایه مقالات در اختیار کتابخانه‌های دیگر و محققینی که عضو مرکز هستند قرار می‌گیرد. مرکز نشریات زیر را منتشر می‌کند.

Le Courier (شش بار در سال)؛

Biologia Neonatorum (فصلنامه)؛

L'Enfant au Milien Tropical (ماهانه)

۱۰۹- مرکز تعلیم آموزش امارات عربی برای رشد اجتماعی

(Arab States Training Centre for Education for Community Development)

در سال ۱۹۵۲ با نام مرکز تعلیم و تربیت بنیادی امارات عربی تأسیس شد. ASFEC که یک طرح منطقه‌ای برای کل امارات عربی بود، بعدها نامش به مرکز مبارزه با بیسوادی امارات عربی تبدیل شد. در سال ۱۹۶۹ مجدداً به نام فعلی به

(اینفو ترم)

International Information Centre for Terminology (INFOTERM)

در سال ۱۹۷۲ با کمک یونسکو در چهارچوب یونیسیست (Unisist) تأسیس شد. این مرکز وابسته به مؤسسه استاندارد اتریش (Institute Austrian Standards) در وین است. هدف اصلی این مرکز ارتقاء و ارتباط دادن کارهای مربوط به اصطلاحات علمی است و به عنوان رابط و هماهنگ کننده فعالیت‌های مربوط به اصطلاحات علمی در دنیا وظایف زیر را به عهده دارد:

۱- جمع‌آوری انتشارات مربوط به اصطلاحات علمی از تمام دنیا، به خصوص اصول و استانداردهای اصطلاحات علمی و واژه‌نامه‌های اختصاصی.

۲- گسترش اطلاعات در کتابخانه‌های اصطلاحات علمی و منابع آنها.

۳- اشاعه اطلاعات مربوط به انتشارات اصطلاحات علمی آنچه که موجود یا در دست تهیه است.

۴- گسترش اطلاعات مربوط به دوره‌های اصطلاحات علمی.

۵- تحقیق درباره امکانات ارتباط با بانک‌های لغات اصطلاحات علمی.

۱۰۶- مرکز بین‌المللی اطلاع‌رسانی علمی و فنی

International Centre for Scientific and Technical Information

در سال ۱۹۶۹ تأسیس شد. هدف مرکز تهیه و بررسی طرحی جهت کاربرد یک نظام اطلاع‌رسانی علمی و فنی بین‌المللی برای کشورهای عضو، فراهم‌سازی و انجام خدمات اطلاع‌رسانی جهت کشورهای عضو و پژوهش در زمینه کاربرد علمی و فنی علم اطلاع‌رسانی است. نشانی:

Krzhizhanovsky Str.

14 (Block), 117218 Moscow B-218, Russia

۱۰۷- مرکز بین‌المللی کتابداری و اطلاع‌رسانی

فعالیت خود ادامه داد. این سازمان در اصل وابسته به یونسکو است هر چند که مقداری از بودجه‌اش از طریق دولت امارات متحده عربی تأمین می‌شود. اهداف اصلی آن عبارتند از: الف: آموزش بنیادی کارگزاران امارات عربی ب: هدایت و رهبری تحقیقات در موضوع توسعه اقتصادی و اجتماعی ج: تولید نمونه‌هایی در موضوع‌هایی نظیر مبارزه با بیسوادی، آموزش بهداشت، توسعه کشاورزی و اقتصاد خانواده. این سازمان همچنین می‌کوشد نظر دول ذینفع را به اهمیت مواد تولید شده در موضوع‌های فوق جلب نماید. از ۱۹۵۳ دوره‌های آموزشی در موضوع‌های مختلف و در زمان‌های متفاوت برگزار می‌کند که از کشورهای مختلف عربی دانشجویانی برای شرکت در این دوره‌ها پذیرفته می‌شوند.

۱۱۰- مرکز خدمات کتابداری (تبراک)

Tehran Book Processing Centre (TEBROC)

مرکز خدمات کتابداری در مهرماه ۱۳۴۷ از طرف وزارت علوم و آموزش عالی وقت تأسیس شد و در فروردین ماه ۱۳۴۸ با تأسیس مؤسسه تحقیقات و برنامه‌ریزی علمی و آموزشی (این مؤسسه در سال ۱۳۵۸ در وزارت فرهنگ و آموزش عالی ادغام شد) به آن مؤسسه پیوست. این نخستین مرکز خدمات کتابداری در آسیا به شمار می‌رفت و هدف آن ایجاد سرویس مرکزی برای امور فنی کتابخانه‌های ایران به خصوص فهرستنویسی و رده‌بندی کتاب و راهنمایی و مشاوره برای رفع نیازهای فنی آنها بر مبنای اصول نوین کتابداری بود. مرکز خدمات کتابداری می‌بایست با بکار گرفتن آخرین و جدیدترین پیشرفته‌ها و نوآوری‌های علم کتابداری به پیشبرد سریع کتابخانه‌های ایران کمک کند و با استفاده از کتابداران متخصص که در کار خود تجربه طولانی و مهارت کافی دارند خدمات خود را در سطحی وسیع در اختیار کتابخانه‌های ایران قرار دهد. مرکز خدمات کتابداری با ایجاد یک کانون کتابشناسی که در آن کتابشناسی‌های ملی، سرگذشتنامه‌های گروهی، بررسی‌های کتاب، تذکره‌ها، متون، مراجع و مجلات مربوط به رشته کتابداری و دیگر منابع انتشاراتی ایران و بسیاری از کشورهای جهان گردآوری شد. این فرصت را داشت که بتواند کتابداران را در امر انتخاب و

تهیه کتاب و جستجو و تکمیل اطلاعات کتابشناختی جهت فهرستنویسی به نحوی اصولی و شمربخش راهنمایی کند. مرکز برای رده‌بندی و فهرستنویسی کتاب از جدیدترین و کامل‌ترین روش‌های بین‌المللی استفاده کرد. و با مراکز ملی و بین‌المللی کتابداری در تماس بود و در پژوهش‌های جهانی نقشی حساس ایفا نمود. یکی از وظایف مهم مرکز خدمات کتابداری فهرستنویسی کتاب‌های فارسی بود. برای این منظور قواعد فهرستنویسی جدید «انگلوآمریکن» با مشخصات کتاب‌های فارسی و عربی تطبیق داده شد، و برای اولین بار سرعنوان‌های موضوعی فارسی بر مبنای پشتوانه انتشاراتی و مبانی اصولی بکار گرفته شد و سرانجام نتیجه آن در سال ۱۳۶۳ توسط کتابخانه ملی ایران منتشر شد. فهرست‌برگه‌های چاپی مرکز به سرعت در کتابخانه‌های معتبر سراسر کشور رواج یافت. فهرستگان ایران که فهرست واحدی از مجموعه حدود هشتاد کتابخانه معتبر ایران است یکی دیگر از کارهای تحقیقاتی مرکز بود که بی‌گمان امر مبادله اطلاعات و امانت بین کتابخانه‌ها را تسهیل کرد. مرکز نقشی اساسی در تحقیقات کتابداری ملی داشت و هم‌اکنون نتیجه تحقیقات آن در کلیه کتابخانه‌های کشور بکار گرفته می‌شود. از آن جمله می‌توان گسترش موضوع‌های مربوط به ایران در رده‌بندی‌های دیویی و کنگره و نیز تدوین نشانه مؤلف فارسی در هر دو نظام یاد شده و بسیاری از متون و مراجع کتابداری که برای اولین بار به زبان فارسی منتشر می‌شد را نام برد. مرکز خدمات کتابداری در سال ۱۳۶۲ در کتابخانه ملی ادغام شد.

۱۱۱- مرکز خدمات کتابداری سوئد

Bibliotekstjänst

این مرکز در سال ۱۹۳۶ به وسیله انجمن کتابداران سوئد تأسیس شد و تا ۱۹۶۰ به صورت یک شرکت بود. کتاب‌هایی را که کتابخانه‌های عمومی و یا کتابخانه‌های مدارس به او توصیه می‌کنند چاپ و منتشر می‌نماید. همچنین فهرست روزنامه‌ها و مجلات، لیست کتابها و راهنمای کتابخانه‌ها، طرح رده‌بندی سوئد و کارت‌های فهرستنویسی را نیز به دستور انجمن کتابداران سوئد منتشر می‌کند. طراحی و تولید وسایل کتابخانه و مشاوره در طراحی کتابخانه‌ها نیز از فعالیت‌های دیگر آن

است.

کتابخانه‌ها، ناشران، کتابفروشان و سازمان‌های مرتبط و افراد خصوصی. کسار اصلی DBC در زمینه نظام‌ها و اطلاعات کتابشناختی است. خدمات این مرکز در درجه اول شامل کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه‌های مدارس می‌شود که در دانمارک توسط مسئولان محلی اداره می‌شود و پس از آن شامل کتابخانه‌های تحقیقاتی که توسط دولت مرکزی اداره می‌شود این مرکز نه تنها خدمات کتابشناختی ارائه می‌دهد، بلکه نرم‌افزارهای کامپیوتری، بانک‌های اطلاعاتی، خدمات شبکه‌ای و امانت رسانه‌های رقمی را نیز در بر می‌گیرد. به هر حال مرکز کتابداری دانمارک در فعالیت‌هایی که مربوط به خدمات اطلاعاتی نیست شرکت نمی‌کند مثلاً اسباب و وسایل کتابخانه‌ای تولید نمی‌کند. این مرکز یک شرکت سهامی خصوصی است که دارای چهار سهام‌دار است. فعالیت‌های DBC به پنج دسته تقسیم می‌شود.

۱. ثبت کتابها برای تدوین کتابشناسی ملی شامل: کتابشناسی ملی نقدها، مقالات، منابع دیداری، منابع شنیداری، موسیقی و کتابشناسی گرین‌لند (Greenland)، در سال ۱۹۹۷ حدود ۱۷۶۰۰ کتاب، ۳۲ هزار مقاله، ۱۸ هزار نقد، و ۵۳۰۰ نشریه دیگر را در بر گرفت.
۲. انتشارات کتابشناسی: شامل نشر پیوسته، توزیع اطلاعات، دیسک‌های فشرده، کتابشناسی‌های چاپی می‌باشد. از سال ۱۹۹۷ نظام کتابداری دانمارک نظام ذخیره اطلاعات کتابشناسی MARC2 را به کار گرفت.
۳. خدمات شبکه‌ای: نام شبکه ملی دانمارک BibNet است و کتابخانه‌هایی که به این شبکه وصل شده باشند می‌توانند ارتباط الکترونیکی در زمینه‌هایی نظیر مبادله اطلاعات، امانت بین کتابخانه‌ای و نظایر آن با سایر کتابخانه‌ها برقرار کنند. از طریق BibNet مرکز کتابداری ارتباط کتابخانه‌ها را با بسیاری از بانک‌های اطلاعاتی خارجی و نیز اینترنت برقرار می‌کند.
۴. سایر فعالیت‌های انتشاراتی: در سال‌های آینده مرکز کتابداری دانمارک در نظر دارد انتشاراتی بر مبنای تکنولوژی Web تولید کند. سایر فعالیت‌های انتشاراتی شامل انتشار فهرست‌های چاپی، پوستر، کاتالوگ‌ها و غیره است.
۵. تولید منابع کتابخانه‌ای: شامل دیسک‌های فشرده، ویدئو، کتاب‌های گویا، ویدئوهای شنیداری و منابع یادگیری

۱۱۲- مرکز کتابخانه‌های پژوهشی

Center for Research Libraries (CRL)

طرح همکاری در مجموعه‌سازی به منظور جلوگیری از خرید تکراری که با ادامه آن همکاری وسیعی در بخش فراهم‌آوری به وجود خواهد آمد، در سال ۱۹۴۱ پیشنهاد شد و در ۱۹۵۱ شروع به کار نمود. بر مبنای این طرح کتابها و مدارک کم مراجعه کتابخانه‌های پژوهشی در یک محل واحد قرار گرفت و تکرارها بیرون کشیده شد. اعضا هزینه عملیات را بین خود تقسیم می‌کنند. مرکز آن در شیکاگو است. ابتدا با نام «مرکز امانت بین کتابخانه‌ای غرب میانه» (Midwest Inter Library Center) شناخته می‌شد که مخفف آن (MILC) بود. در بهار سال ۱۹۶۵ به دلیل اینکه خدمات این سازمان به ۱۱ ایالت و نیز دانشگاه تورنتو در کانادا تسری پیدا کرد، نام آن عوض شد. در آن زمان حوزه فعالیت آن گسترش پیدا کرد و تقریباً تمام کتابخانه‌های تحقیقاتی در آمریکا، کانادا و مکزیک را در بر می‌گرفت. با اهدای ۴۵۰۰۰۰ دلار از مؤسسه کارنگی در ژانویه ۱۹۷۳ این مرکز یک تجربه ملی جدیدی را شروع نمود و آن امانت مجلاتی بود که کمتر استفاده می‌شدند مثل مجلات به زبان‌های خارجی و یا آنچه موضوع اختصاصی بالایی داشت. بعد از ۵ سال مرکز ۶ هزار عنوان به ۷ هزار عنوانی که تا آن زمان برای امانت داشت، اضافه نمود. این مرکز همکاری بسیار نزدیکی با مرکز امانت کتابخانه بریتانیا که با نام «مرکز تأمین منابع» (Document Supply Centre) مشهور است، دارد.

۱۱۳- مرکز کتابداری دانمارک

Danish Library Centre Ltd (DBC)

نظام کتابداری دانمارک در زمینه همکاری بین کتابخانه‌ای و اشتراک منابع بخصوص بین کتابخانه‌های عمومی دارای سنتی دیرینه است. اولین گامها توسط افراد اینارگر در دهه ۱۹۲۰ برداشته شد. در سال ۱۹۳۹ دفتر کتابشناختی کتابخانه‌های عمومی در بخش خصوصی تأسیس شد. اما «مرکز کتابداری دانمارک» در سال ۱۹۹۱ آغاز به کار کرد. اهداف آن عبارتست از: ارائه خدمات اطلاعاتی سریع به

مرکز مدیریت کتابداری و اطلاع‌رسانی در دانشگاه فنی لاف برو (Loughborough) قرار دارد و سازمان تحقیقاتی است که تخصص آن در رشته مدیریت کتابداری است. این مرکز برای بخش توسعه و تحقیقات کتابخانه بریتانیا، (British Library Research Development Department) چندین پروژه انجام داده است و گزارشها، راهنماها و بررسی‌های حاصله را منتشر می‌کند.

۱۱۶- مرکز ملی تحقیقات علمی فرانسه

Centre Nationale de la Recherche Scientifique (CNRS)

مهمترین مرکز مدارک علمی در فرانسه است. در سال ۱۹۳۹ با حمایت وزارت آموزش و پرورش به وجود آمد. با تعدادی از مراکز دبیزش در تهیه نمایه محل ترجمه‌ها و نیز با مجله (Bulletin Signaletique) (قبلاً Bulletin Analytique) بوده است) که شامل چکیده مقالات در موضوع‌های علمی است، همکاری دارد.

نشانی:

3-5 rue Michel - Ange,
75794, Paris Cedex 16
France
Fax: 1-44-96-50-00

۱۱۷- مرکز ملی مدارک علمی هند (اینزداک)

Indian National Scientific Documentation Centre (INSDOC)

این مرکز در سال ۱۹۵۲ با کمک یونسکو تشکیل شد. اهداف آن عبارت بود از: تأمین خدمات دبیزشی برای پروژه‌های ملی و مؤسسه‌های علمی و فنی، دانشگاهها، صنایع و غیره برای برآوردن این نیازها. مرکز مدارک علمی هند اقدام به تأسیس کتابخانه ملی علوم (National Science Library) کرد. این کتابخانه با اشراف به کل کتابخانه‌ها و مراکز تحقیقاتی هند اکنون به عنوان یک مرکز ارجاعی عمل می‌کند.

ایسن مسرکز فهرستگان پیاپی‌ها را تدوین می‌کند و در بنگالور، مدرس و کلکته دفتر منطقه‌ای دارد.

زبان‌های خارجی و تجهیزات کتابخانه‌ای از قبیل پلاستیک برای امانت بین کتابخانه‌ای و نظایر آن. سالانه حدود ۱۷ هزار کتاب در کتابشناسی ملی ثبت می‌شود. بر مبنای موافقت‌نامه سازمان کتابشناسی ملی، زمان لازم برای ثبت کتاب در کتابشناسی ملی ۴ هفته است. این زمان شامل دریافت، ثبت فهرست‌نویسی، رده‌بندی و ورود اطلاعات در بانک اطلاعاتی DanBib است.

نشانی:

Danish Library Centre Ltd.
Tempovef 7-11
DK 2750 Ballerup
Denmark
Fax: +45 - 44 - 86 - 91
E - mail: dbc @ dbc. dk
Home Page : www. dbc. dk

۱۱۴- مرکز مدارک علمی ترکیه (تورداک)

Turkish Documentation Centre (TURDOK)

در سال ۱۹۶۶ تأسیس شد. هدف آن گردآوری، سازمان‌دهی و اشاعه مدارک علمی و فنی است. همچنین هماهنگی بین کتابخانه‌ها و اعتلای نظام اطلاعاتی را به عهده دارد. در سال ۱۹۸۱ مرکز اسناد شورای آموزش عالی تأسیس شد و مرکز مدارک علمی در آن ادغام گردید. این مرکز یکی از بزرگترین مجموعه پیاپی‌ها را شامل ۱۵۰۰۰ عنوان، مشترک است که به دانشجویان و محققان سراسر کشور سرویس می‌دهد. همچنین وظیفه دارد پایان‌نامه‌ها، میکروفرمها و سایر مدارک، اسنادی را جمع‌آوری کند. خدمات پیوسته کامپیوتری از طریق بانک‌های اطلاعاتی خود ارائه سرویس می‌دهد. این مرکز نقش مؤثری در هماهنگ‌سازی کتابخانه‌های دانشگاهی ایفا می‌کند.

۱۱۵- مرکز مدیریت کتابداری و اطلاع‌رسانی

[بریتانیا]

Centre for Library and Information Management (CLAIM) (U. K)

Canada Institute of Scientific and Technical Information (CISTI)

کتابخانه ملی کانادا در سال ۱۹۵۳ تأسیس شد و کتابخانه ملی علوم کانادا را به رسمیت شمرد در سال ۱۹۶۶ قانون کتابخانه ملی علوم کانادا به تصویب مجلس رسید. در سال ۱۹۷۴ شورای ملی تحقیقات و ظایف خدمات اطلاع‌رسانی خود را به کتابخانه ملی علوم کانادا تفویض کرد و از آن تاریخ کتابخانه ملی علوم کانادا به نام "مؤسسه اطلاع‌رسانی علمی و فنی کانادا" شروع به کار کرد. مجموعه کتابها، پایندها و گزارش‌های فنی این کتابخانه در زمینه علوم بسیار چشمگیر و در کشور منحصر به فرد است. این مجموعه از طریق امانت بین کتابخانه‌ای و فتوکپی در اختیار مراجعان سراسر کشور قرار می‌گیرد. این کتابخانه با پیوستن به صدها پایگاه اطلاعاتی در کانادا و آمریکا به عنوان یکی از معتبرترین مراکز پاسخگویی و ارائه خدمات ارجاعی انجام وظیفه می‌کند. دارای ۱۴ مرکز خدماتی و حدود ۲۲۵۲۰۰۰ کتاب و منابع کتابخانه‌ای است.

نشانی:
Montreal Rd
Ottawa, Ont, K1A 0S2 Canada
Tel: +613993 - 1600

۱۲۱- مؤسسه بین‌المللی پژوهش ادبیات و مواد خواندنی کودکان
International Institute for Children's Literature and Reading Research

در سال ۱۹۶۵ تأسیس شد. هدف آن گسترش و هماهنگ‌سازی پژوهش‌های بین‌المللی در زمینه ادبیات و مواد خواندنی، آموزشی و پرورشی کودکان و نوجوانان تشویق به ایجاد و ابقای کتابخانه‌های تخصصی کودکان و نوجوانان و برگزاری کنفرانسها و نمایشگاه‌هاست نام اولیه این مؤسسه «مؤسسه بین‌المللی کودکان، نوجوانان و ادبیات عامه» بوده است. نشانی:

Fuhrmannsgasse 18a. /A-1082 Vienna Austria

نشانی:

14, Satsang Vihar Marg, New Delhi - 110067, India
Fax: 11-11-6862228

۱۱۸- مؤسسه استاندارد بریتانیا

British Standards Institution (B.S.I)

نهاد رسمی برای استاندارد کردن در انگلستان که از جمله بسیاری از مقولات مربوط به کتاب و کتابداری را نیز استاندارد کرده است. برخی از آنها عبارتند از:

استاندارد ۱۶۲۹ مصوب ۱۹۷۶: ارجاع‌های کتابشناختی
استاندارد ۱۷۴۹ مصوب ۱۹۶۹: القایی کردن و برگه‌آرایی شماره‌ها و علائم.
استاندارد ۳۷۰۰ مصوب ۱۹۷۶: نمایه‌سازی کتاب، پایندها و غیره.

استاندارد ۴۱۸۷ مصوب ۱۹۸۱: میکروفیش
استاندارد ۴۱۹۱ مصوب ۱۹۷۶: میکروفیش خوان
استاندارد ۵۷۲۳ مصوب ۱۹۷۹: راهنمای تدوین اصطلاحنامه‌های یک زبان

۱۱۹- مؤسسه استاندارد ملی آمریکا (آنسی)

American National Standards Institute, Inc. (ANSI)

سازمانی در آمریکا برای انتشار توصیه‌هایی در مورد تولیدات، پخش و نگهداری مواد غذایی و خدماتی عضو سازمان بین‌المللی استاندارد:

(International Organization for Standardization = ISO)
است. استانداردهایی که به وسیله این مؤسسه منتشر می‌شود استاندارد ملی آمریکاست. این سازمان در سال ۱۹۱۸ تأسیس شد.

نشانی:

11 West 42nd Street,
New York, N.Y. 10036, USA.
Fax:(212) 3980023

۱۲۰- مؤسسه اطلاع‌رسانی علمی و فنی کانادا

Paris 07Sp, France

Fax: (331) 45671690

۱۲۲- مؤسسه بین‌المللی ثبت اختراع

International Patent Institute (IIB)

هدف این مؤسسه گسترش گزارش‌هایی درباره اختراعات جدید و به عهده گرفتن تحقیقات در تمام زمینه‌های علوم و تکنولوژی است. بودجه آن از طریق دول عضو (بلژیک، فرانسه، لوکزامبورگ، موناکو، هلند، سوئیس، ترکیه و بریتانیای کبیر) تأمین می‌شود که به خدمات ارائه شده پرداخت می‌گردد. محل آن در لاهه است. نام اختصاری از نام فرانسوی International des Brevets Institute گرفته شده است.

۱۲۵- وینیتی

Vinity

(All - Union Institute for Scientific and Technical Information of Russia)

وینیتی در سال ۱۹۵۲ در مؤسسه اطلاعات علمی تأسیس شد و از سال ۱۹۵۵ تاکنون با همین نام مشغول فعالیت است. وینیتی معتبرترین واحد اطلاعات مربوط به علوم و تکنولوژی در روسیه است. برنامه انتشاراتی آن تجزیه و تحلیل مندرجات منابع خارجی مربوط به علوم و تکنولوژی را در بر می‌گیرد. نشریه‌های وینیتی شامل آخرین اکتشافات و پیشرفت‌های جهانی مربوط به تکنولوژی و علوم طبیعی است. وینیتی جزء مؤسسات واسپاری است که سه نسخه از کلیه انتشارات را دریافت می‌دارد. وینیتی با بیش از ۶ هزار کتابخانه در ۸۵ کشور رابطه مبادله اطلاعات دارد. مجموعه آن روی هم بالغ بر بیش از ۲۲ میلیون مدرک است، شامل ۱۲۱۰۰ عنوان مجله جاری، وینیتی همچنین دارای بانک‌های اطلاعاتی زیر است: شیمی، زیست‌شناسی، مکانیزه کردن و الکترونیک، الکتروتکنیک، انرژی، محیط‌زیست، ساختمان ماشین، اطلاع‌رسانی و معدن. سالانه بیش از ۳۰۰ هزار نفر به کتابخانه مراجعه می‌کنند. ۱۶۰۰ مدرک به امانت می‌دهد، ۵۸ مورد امانت بین‌الملل و ۴۸۰۰ مورد مشاوره و جستجوهای کتابشناختی داشته است (۱۹۸۶)، این سازمان همچنین دارای مدرسه علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی در سطح دکتری است.

نشانی:

Usievicha, 20 a, 125315

Moskva.

Russia

Tel: (095) 1526113

۱۲۶- یونسکو

Unesco (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

Unesco.

7 Place de Fontenoy, F - 75352

۱۲۳- مؤسسه نسخ خطی عرب

Institute of Arab Manuscripts

این مؤسسه در آوریل ۱۹۴۶ به وسیله اتحادیه اعراب تأسیس شد. منظور از تأسیس این مؤسسه شناساندن سهم اعراب در پیشبرد فرهنگ جهانی بود، از طریق بیش از سه میلیون جلد نسخه خطی عربی که در کتابخانه‌های عمومی و اختصاصی جهان پراکنده است. تاکنون از ۱۵ هزار نسخه خطی نایاب و نفیس میکروفیلم و نسخه عکسی چاپ درشت تهیه شده که در مؤسسه قاهره (Institute of Cairo) از طریق امانت بین کتابخانه‌ای قابل دسترسی است.

۱۲۴- نظام بین‌المللی اطلاع‌رسانی در پژوهش‌های

دبیزشی (ایزورید)

International Information System on Research in Documentation (ISORID)

در سال ۱۹۷۲ تأسیس شد. ایزورید نظام اطلاعاتی است که در جهت گردآوری، سازمان‌دهی تجزیه و تحلیل و اشاعه اطلاعات و فعالیت‌های پژوهشی در زمینه دبیزشگاهها، کتابخانه‌ها و بایگانی فعالیت می‌کند. هدف اساسی نظام مزبور این است که اطلاعات جاری را به طریقی در اختیار پژوهشگران، دبیزشکاران، کتابداران، آرشیویست‌ها و مؤسسات ذینفع قرار دهد، این نظام وابسته به یونسکو است.

نشانی:

اطلاع‌رسانی و بنیاد ملی علوم در آمریکا، کتابخانه ملی کانادا و دپارتمان علوم و تکنولوژی در دهلی نو برای هند و شورای ملی علوم در دابلین برای ایرلند و مرکز مدارک علمی در ایران یونیسیست نشریه Unisist Newsletter را منتشر می‌کند.

خلاصه شده سازمان فرهنگی، علمی و آموزشی سازمان ملل است. هدف یونسکو گسترش امور فرهنگی و علمی و آموزشی در ملل عضو است. در ۱۶ نوامبر ۱۹۴۵ در لندن به وسیله ۴۴ نماینده از دول مختلف به وجود آمد. بودجه آن به وسیله کشورهای عضو سازمان ملل تأمین می‌شود. کتابخانه، مرکز اسناد و آرشیو بخشی از برنامه‌های فرهنگی یونسکو است. نشریات و کتاب‌های زیادی منتشر کرده است که در بین آنها چند نشریه زیر در زمینه کتابداری است:

Bibliography, Documentation and Terminology

(دوماه یکبار) Museum (فصلنامه)

Unesco Bulletin for Libraries (دوماه یکبار)

نشریه اخیر از سال ۱۹۸۴ به بعد منتشر نشد. فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری (ایفلا) با یونسکو همکاری نزدیک دارد.

۱۲۷- یونیسیست

UNISIST

(United Nations Information System in Science and Technology)

این سازمان در نتیجه مطالعه مشترک یونسکو و شورای بین‌المللی اتحادیه‌های علمی (ICSU) پایه‌ریزی شد. در هفدهمین اجلاس کنفرانس عمومی یونسکو در نوامبر ۱۹۷۲ رسماً به تصویب رسید. دارای ۵ هدف زیر است:

۱. بهبود وسایل ارتباط داخلی نظامها
۲. بهبود انتقال اطلاعات.
۳. تربیت نیروی انسانی متخصص اطلاع‌رسانی.
۴. بهبود و گسترش سیاست اطلاعاتی علمی و شبکه‌های

ملی

۵. کمک‌های خاص به کشورهای در حال رشد.

یکی از برنامه‌های فراگیر و درازمدت یونیسیست تدوین برنامه استاندارد امور اطلاع‌رسانی است که تکمیل آن باید سرانجام منجر به یک نظام اطلاعات علمی جهانی بشود. کمیته ملی یونیسیست در بیشتر کشورهای عضو به وجود آمد و برخی از سازمان‌های دولتی به عنوان هسته مرکزی ملی انتخاب شده‌اند از جمله کتابخانه ملی انگلیس اداره خدمات

منابع

- ۱- ابرامی، هوشنگ. شناختی از دانش‌شناسی. تهران: نشر کتابدار، ۱۳۷۹.
- ۲- تامپسون، جیمز. تاریخ اصول کتابداری. ترجمه محمود حقیقی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۶.
- ۳- سلطانی، پوری؛ راستین، فروردین. اصطلاحنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی. تهران: فرهنگ معاصر، ۱۳۷۹.
- ۴- عماد خراسانی، نسرین‌دخت. خدمات عمومی کتابخانه و روش‌های آن. تهران: نشر کتابدار، ۱۳۷۹.
- ۵- کومار، کریشن. سازمان کتابخانه‌ها. ترجمه مریم امین‌سعادت. تهران: سازمان مدارک انقلاب اسلامی، ۱۳۷۳.
- ۶- نیکنام، مهرداد. (تأسیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران). فصلنامه کتاب (زمستان ۷۹).

پروژه‌های علمی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی